

Jelentés

Magyarország 2016. évi nemzetközi fejlesztési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységéről

Tartalomjegyzék

<u>1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....</u>	<u>5</u>
<u>2. INTÉZMÉNYI ÉS SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET</u>	<u>6</u>
2.1 NEFE TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA	6
2.2 A NEFE OKTATÁS ÉS FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS.....	7
2.3 A NEFE INNOVATÍV FINANSZÍROZÁSA	7
2.4 NEFE KOORDINÁCIÓS TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG.....	7
<u>3. MULTILATERÁLIS NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS.....</u>	<u>8</u>
3.1 A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETRENDSZER 2030 (2030 AGENDA FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT) KIALAKULÁSA ÉS VÉGREHAJTÁSA	8
3.2 EGYÜTTMŰKÖDÉS A NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSFINANSZÍROZÁSI, PÉNZÜGYI ÉS EGYÉB NEMZETKÖZI INTÉZMÉNYEKKEL, NEMZETKÖZI BEFIZETÉSEINK	9
3.2.1 AZ EXIMBANK ÉS A NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI TÁRSASÁG (IFC) KAPCSOLATA	10
3.2.2 SZOLGÁLTATÓ KÖZPONTOK.....	10
3.3 EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN	11
3.3.1 A HOLLAND ÉS SZLOVÁK EU ELNÖKSÉG	11
3.3.2 HOZZÁJÁRULÁS AZ EURÓPAI FEJLESZTÉSI ALAPHOZ, RÉSZVÉTEL AZ UNIÓ FEJLESZTÉSI PÉNZÜGYI ESZKÖZEINEK FELHASZNÁLÁSBAN.....	13
3.3.3 TWINNING PROGRAMOK	14
3.4 OECD.....	16
3.4.1 RÉSZVÉTEL AZ OECD DAC MUNKÁJÁBAN	16
3.4.2 ODA-JELENTÉS	16
3.5 KLÍMAVÉDELEM	17
<u>4. BILATERÁLIS NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS.....</u>	<u>17</u>

4.1 BILATERÁLIS NEMZETKÖZI FEJLESZTÉSI EGYÜTTMŰKÖDÉS A PARTNERORSZÁGOKKAL 17

4.1.1 AFRIKA ÉS KÖZEL-KELET..... 17

4.1.2 ÁZSIA 21

4.1.3 NYUGAT-BALKÁN ÉS KELET-EURÓPA..... 22

4.1.4 NEFE TUDATOSSÁGOT ELŐSEGÍTŐ PROJEKTEK 23

4.1.5 EGYÉB BILATERÁLIS PROGRAMOK ÉS HÁROMOLDALÚ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK 24

4.2 KÖTÖTT SEGÉLYHITELEZÉS 27

5. HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS 28

5.1 MAGYARORSZÁG HUMANITÁRIUS STRATÉGIÁJA..... 28

5.2 BILATERÁLIS HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS 28

5.2.1 AFRIKA ÉS KÖZEL-KELET..... 28

5.2.2 LATIN-AMERIKA 28

5.2.3 NYUGAT-BALKÁN ÉS KELET-EURÓPA..... 29

5.3 HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI PARTNERSÉGEK 30

5.3.1 EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN 30

5.3.2 EGYÜTTMŰKÖDÉSEK NEMZETKÖZI HUMANITÁRIUS SZERVEZETEKSEL..... 30

5.4 HUMANITÁRIUS SEGÍTSÉGNYÚJTÁS A MIGRÁCIÓS VÁLSÁG KAPCSÁN..... 31

6. KAPCSOLATOK MAGYAR NEFE VÉGREHAJTÓKKAL 32

6.1 CIVIL KAPCSOLATOK..... 32

6.2 TUDOMÁNYOS ÉS OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK 32

6.2.1 NEFE PARTNERSÉGBEN A NEMZETKÖZI ÉS A MAGYAR KUTATÓ ÉS OKTATÓ
INTÉZMÉNYEKSEL 32

6.2.2 OKTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉSI TERÜLETEK 33

7. MELLÉKLETEK..... 34

7.1 SZ. MELLÉKLET: MAGYARORSZÁG HIVATALOS FEJLESZTÉSI TÁMOGATÁSÁNAK (ODA) MEGOSZLÁSA 2016-BAN, A 2017. DECEMBERI ADATOK SZERINT	34
7.2. SZ. MELLÉKLET: 2016-BAN ODA-KÉNT ELSZÁMOLHATÓ MULTILATERÁLIS KIFIZETÉSEK AGGREGÁLT FORMÁBAN ÉS BILATERÁLIS KIFIZETÉSEK ORSZÁGOK SZERINTI BONTÁSBAN, A 2017. DECEMBERI ADATOK SZERINT	35
7.3. SZ. MELLÉKLET: KÖTÖTT SEGÉLYHITEL PROJEKTEK STÁTUSZA	38

1. Vezetői összefoglaló

A nemzetközi fejlesztési együttműködés (a továbbiakban: NEFE) és **nemzetközi humanitárius tevékenység Magyarország külkapcsolati rendszerének fontos része**, és mint a hazánk nemzetközi donorközösségben való elköteleződésével összhangban kialakításra kerülő szakpolitikák, hangsúlyos elemei a globális kihívásokra adott magyar szerepvállalásnak.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium biztonságpolitikai és nemzetközi együttműködésért felelős államtitkára, illetve a nemzetközi együttműködésért felelős helyettes államtitkára irányításával a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály (a továbbiakban: NEFEFO) gondoskodik a NEFE és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtási politika kidolgozásáról, kormányzati koordinációjáról, valamint gyakorlati végrehajtásáról.

A migrációs nyomás továbbra is az egyik legnagyobb Európát érintő kihívás. **A NEFE-nek kiemelkedő szerepe abban van, hogy a migráció kiváltó tényezőit helyben kezeljük**, azaz nemzetközi összefogással segítsünk a kibocsátó országokban olyan életfeltételeket teremteni, hogy ne kényszerüljenek emberek százmilliói elhagyni otthonukat. **A 2015-ben elfogadott Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030** (továbbiakban: Agenda 2030), illetve az azt alkotó **Fenntartható Fejlődési Célok** (*Sustainable Development Goals* -SDGs) is kiemelten **azt kívánják elérni, hogy 15 éven belül a világ minden államában békében, biztonságban, kiegyensúlyozott és fenntartható körülmények között élhessen a lakosság**. A NEFE a humán ágazatok mellett **a gazdaság terén is komoly potenciált hordoz magában**. A fejlesztési tevékenység az ország nemzetközi megítélésének javításához is hozzájárul, közép- és hosszú távon a gazdasági szereplők érdekérvényesítéséhez is belépőt ad.

Magyarország 2016-ban hivatalos fejlesztési támogatásra (ODA) fordított forrásokról szóló összefoglaló statisztikája kimutatta, hogy a korábbi évekhez **hasonlóan a tavalyi évben is a multilaterális keretek között zajló magyar fejlesztési együttműködés maradt a domináns**, elsősorban az uniós kötelező befizetések, uniós alapokhoz való önkéntes hozzájárulások és a nemzetközi szervezeteknek nyújtott támogatások aránya miatt. **Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködésre vonatkozó szakpolitikai stratégiája és nemzetközi humanitárius segítségnyújtására vonatkozó szakpolitikai koncepciója** (a továbbiakban: NEFE Stratégia) **a bilaterális keretek között nyújtott fejlesztési támogatások arányának növelését tűzte ki célul, azonban 2016-ban a megvalósuló NEFE programok és projektek kapcsán ismételt problémaként jelentkezett a források rendkívül alacsony finanszírozási szintje**. Habár a tavalyi évhez képest a bilaterális alapon nyújtott támogatások volumene **nőtt (47,24 millió USD-ről 54,78 millió USD-re)**, a teljes ODA-n belüli aránya **csökkent (30,4%-ról 27,51%-ra)**. A Stratégia kiemelt szektor-csoportjai közül a humán erőforrások és kapacitások fejlesztését, az élelmezésbiztonságot, a fenntartható mezőgazdasági termelőkapacitás fejlesztést, a fenntartható vízgazdálkodást, a szanitációt támogattuk legnagyobb mértékben a bilaterális projekteken keresztül. A NEFE Stratégiában meghatározásra kerültek azon partnerországok köre, amelyek prioritást élveznek a bilaterális támogatások odaítélése tekintetében. 2016-ban a legtöbb bilaterális támogatást kapó ország között a partnerországok közül Laosz, Szerbia, Ukrajna, Vietnam és Nigéria is megtalálható. Ezek közül a második legtöbb támogatást Laosz kapta összesen 3,09 millió USD-t. A NEFE Stratégia nagy hangsúlyt helyez a képzésre, tudás- és tapasztalatátadásra, amelyek a jogállami intézmények működtetéséhez, az alapszolgáltatások megszervezéséhez, a fejlett technológiák alkalmazásához szükséges humán és intézményi kapacitások bővítésének eszközei és a fejlődés legfőbb feltételei. Ezzel összhangban a Stipendium Hungaricum ösztöndíj program ebben évek

óta kiemelt szerepet játszik. A tavalyi évhez képest tovább bővült a programban résztvevő fejlődő országok köre és diákok száma, valamint a programra fordított összeg.

A jogszabályi környezet kapcsán kiemelendő, hogy a *nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló 2014. évi XC. törvény* (a továbbiakban: NEFE törvény) tekintetében az Országgyűlés 2015. november 17-én fogadta el az első módosítását, amely 2016. január 1-jén lépett hatályba. Az Országgyűlés a második módosítási javaslatot a 2017. május 16-i ülésnapján fogadta el, majd a Magyar Közlönyben való megjelenést követő nyolcadik napon, 2017. június 2-án lépett hatályba.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezeten (OECD) belül a Fejlesztéstámogatási Bizottság (DAC) 1960-ban alakult meg. Hazánk 1996-ban csatlakozott az OECD-hez, az OECD DAC-ban az EU tagságunk óta, a tagsághoz kötődően megfigyelői státusszal rendelkező tagja. A 2016-ban megkezdett, többhónapos csatlakozási folyamat eredményeként **2016. december 6-án Magyarország a DAC 30. teljes jogú tagjává vált.** A Bizottság tagjaként hazánk egy olyan globális folyamat része lett, amely a világ fejlesztéspolitikájának összehangolását tűzte ki célul, és hosszú távon az ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok összehangolt megvalósításával foglalkozik, mivel a **krízishelyzetek hatékony kezelése csak globális megközelítéssel, a tagállamok együttes összefogásával lehetséges.**

2. Intézményi és szabályozási környezet

2.1 NEFE törvény módosítása

2015-ben a NEFE törvény és vele együtt *a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény* módosítása vált szükségessé. A módosítás alapvető és legfontosabb célja az volt, hogy olyan jogi környezetet biztosítson, amely lehetővé teszi Magyarország részéről ODA, azaz hivatalos fejlesztési támogatás még hatékonyabb és gyorsabb nyújtását az erre jogosult fejlődő országokban, és ezáltal a NEFE és humanitárius segítségnyújtási szakpolitikai programok és projektek gyors és hatékony végrehajtását, ugyanakkor a közpénzekkel való áttekinthető, hatékony, ellenőrizhető gazdálkodás szabályainak is megfeleljen. Cél volt továbbá, hogy a szabályozás összhangban legyen a NEFE törvény elfogadása óta végbement, a tevékenységet érintő egyéb jogszabályváltozásokkal.

A NEFE törvény, valamint a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény módosításáról szóló 2015. évi CLXXVII. törvényt az Országgyűlés a 2015. november 17-i ülésen elfogadta, és 2016. január 1-jén hatályba lépett. A módosítást követően a nemzetközi fejlesztési és a humanitárius segítségnyújtási folyamatok végrehajtása gyorsabbá vált, illetve a szerződéskötési folyamatok és a támogatások felhasználása is egyszerűsödött.

2017 tavaszára azonban ismét szükségessé vált a törvény módosítása. A törvényjavaslat benyújtását követően az Országgyűlés a módosítási javaslatot a 2017. május 16-i ülésnapján fogadta el, majd a Magyar Közlönyben való megjelenést követő nyolcadik napon, 2017. június 2-án lépett hatályba. A módosított jogszabály egyik eredményeként Magyarország a nemzetközi fejlesztési együttműködését és humanitárius segítségnyújtását nemzetközi fejlesztési célú alapok, illetve nemzetközi szervezetek részére teljesített tagdíjak és önkéntes hozzájárulások útján is megvalósíthatja.

2.2 A NEFE oktatás és fenntarthatóságra nevelés

2016. december 16-án a Kormány elfogadta a KKM és az EMMI által közösen elkészített, „*A globális felelősségvállalásra nevelésről a formális és nem formális oktatásban Magyarországon*” című koncepcióról szóló **1784/2016. (XII. 16.) Korm. határozatot, amely** kijelölte a két minisztériumra háruló feladatokat. Ezzel lezárult az az egyeztetési szakasz, amely a témáról 2015-2016-ban a hazai partnerek között folyt és amelynek eredményéhez jelentősen hozzájárult az Európai Unió által 2015-ben finanszírozott Európa Fejlesztési Év sikeresen végrehajtott **nemzeti programja**.

A NEFE törvény 12. §-a értelmében a **külpolitikáért felelős miniszter és az oktatásért felelős miniszter folyamatosan együttműködik** a nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység hazai társadalmi támogatottságának növelésében, és ennek részeként különösen a **fiatal generáció szemléletformálásában, az önkéntesség szerepének erősítésében**.

A fenti kormányhatározat a KKM feladataként jelöli meg a folyamatos **NEFE (fejlesztési) oktatást, a szakmai továbbképzésekben, a felnőttoktatásban, valamint a gazdasági szférában. Emellett feladatul szabja szakmai háttéranyagok elkészítését, továbbá tematikus kommunikációs hetek megrendezését.**

2.3 A NEFE innovatív finanszírozása

A Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködésre vonatkozó szakpolitikai stratégiájáról és nemzetközi humanitárius segítségnyújtásra vonatkozó szakpolitikai koncepciójáról (2014-2020) szóló 1182/2014. (III. 27.) Korm. határozat előírja, hogy a KKM az NGM-mel közösen készítsen jelentést és tegyen javaslatokat a NEFE innovatív finanszírozásának lehetőségeire Magyarországon. A szakmai és társadalmi viták lezárultak, a fő rendezvény a Külügyi és Külgazdasági Intézetben került megtartásra 2016. június 28-án. Ezt követően a jelentés elkészült, majd több körben került sor tárcaegyeztetésekre. A jelentés a Kormány elé 2018-ban kerül.

2.4 NEFE Koordinációs Tárcaközi Bizottság

A Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés Koordinációs Tárcaközi Bizottság létrehozásáról szóló 1682/2014. (XI. 26.) Korm. határozat szerint a Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés Koordinációs Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: NEFE TB) Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási szakpolitikája kapcsán tanácsadó jogkörrel felruházott testület, amely évente legalább egy alkalommal ülészik.

A NEFE TB 2016. június 15-i ülésén a tagok tudomásul vették az Agenda 2030 hazai végrehajtásának előkészítésével kapcsolatos előterjesztést. E szerint, a keretrendszer végrehajtása három szinten valósul meg: A **globális szintű** megvalósításban az ENSZ család valamennyi szervezete és programja aktívan részt vesz. Hazánk számára a keretrendszerben foglaltak végrehajtásának **regionális szintjéül** az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága (a továbbiakban: ENSZ EGB) szolgál, ugyanakkor uniós tagállamként - mintegy „kvázi regionális” szintként - elsősorban az EU által meghatározott irányelveket tekinthetjük irányadónak a nemzeti szintű végrehajtás kiegészítéseként. **Nemzeti** szinten a célok hazai végrehajtásával kapcsolatos kormányzati feladatok koordinálásával a Külgazdasági és

Külgyminiszterium lett megbízva, míg a keretrendszerben foglaltak végrehajtása nyomon követését hivatott indikátorokkal összefüggő feladatokat a Központi Statisztikai Hivatal kezeli.

A NEFE TB tudomásul vette továbbá a nemzetközi fejlesztési szakpolitika terén a NEFE TB 2015. december 15-i ülése óta történt előrelépéseket. 2016. május 23-án és 24-én, Isztambulban került sor a Humanitárius Világcsúcsra (a továbbiakban: WHS), amelynek célja az ENSZ főtitkár 2013-as kezdeményezése óta a nemzetközi humanitárius rezsim megreformálása volt. Hazánk is komoly hozzájárulást tett ehhez a folyamathoz, hiszen 2015 februárjában Budapest adott otthont az egyik regionális előkészítő konzultációnak.

3. Multilaterális nemzetközi fejlesztési együttműködés

A multilaterális keretek között zajló magyar fejlesztési együttműködésünk a korábbi évekhez hasonlóan 2016-ban is nagyobb szerepet töltött be a bilaterálishoz képest. A nemzetközi intézmények, kezdeményezések javára teljesített hozzájárulásokon belül jelentős részt tettek ki az Európai Uniónak (az unió közös költségvetésének külkapcsolati fejezete, az Európai Fejlesztési Alap, valamint uniós alapok), a Világbank-csoport intézményeinek, illetve az ENSZ család tagjainak fizetett kötelező tagdíjak és önkéntes hozzájárulások.

3.1 A Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) kialakulása és végrehajtása

A 2015 utáni időszak fejlesztési irányait kijelölő Fenntartható Fejlődési Keretrendszert, a 2030 Agenda-t a 2015. szeptember 25-27. között megrendezett **ENSZ Fejlesztési Csúcson**, magyar részvétel mellett konszenzussal fogadták el az ENSZ tagállamok állam- és kormányfői. A keretrendszer a 2016-tól 2030-ig terjedő időszakra **17 célt és 169 alcélt** határoz meg, melyek **felváltják a 2000-ben elfogadott Millenniumi Fejlesztési Célokat**. A két célrendszer közötti fő eltérés abban rejlik, hogy míg a Millenniumi Fejlesztési Célok (Millennium Development Goals, a továbbiakban: MDG) csupán a fejlődő országok problémáira, elsősorban humanitárius fejlesztésére koncentráltak, addig az új célok átfogóan, a fejlett országokra is vonatkoznak. Hazánk vezető szerepet vállalt a Fenntartható Fejlődési Célok (Sustainable Development Goals, a továbbiakban: SDG) kialakításában, a célokra vonatkozó javaslat kidolgozásával megbízott **ENSZ Nyílt Munkacsoport** (*Open Working Group – OWG*) **társelnöki feladatait** ugyanis Kenyával közösen másfél éven keresztül Magyarország látta el.

A keretrendszer elfogadása kapcsán nagy hangsúlyt kapott a szemlélet, miszerint **a nemzetközi béke és biztonság, valamint a fenntartható fejlődés egymástól nem elválaszthatók**, így a konfliktusok kiváltó okainak megszüntetése is csak a fenntartható fejlődés útján lehetséges. Az Agenda kiegyensúlyozott formában foglalja továbbá magában a **szegénységcsökkentési és fenntartható fejlődési kettős cél eléréséhez vezető cél- és alcélrendszert is**.

A Fenntartható Fejlődési Keretrendszer kialakítására irányuló kormányközi tárgyalásokkal párhuzamosan folyt a 2015. július 13-16. között, Addisz Abebában megrendezett **ENSZ III. Fejlesztésfinanszírozási Konferenciára** történő felkészülés. A konferencia záródokumentuma, az **Addisz Abeba-i Akcióterv** (*Addis Ababa Action Agenda - AAAA*) **a Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 szerves részét képezi**, ezáltal biztosítva a keretrendszer végrehajtását.

A Fenntartható Fejlődési Keretrendszerhez több szálon kapcsolódik az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezmény (*United Nations Framework Convention on Climate Change - UNFCCC*) Részes Feleinek 21. Konferenciája (COP21) során elfogadott **Párizsi Megállapodás**. A 2030 Agenda transzformatív elemei hatással vannak a klímacsúcs döntéseinek végrehajtására, míg a jogi kötőerejű klímaegyezményre vonatkozó döntés is visszahat a keretrendszer valamennyi célkitűzésére.

3.2 Együttműködés a nemzetközi fejlesztésfinanszírozási, pénzügyi és egyéb nemzetközi intézményekkel, nemzetközi befizetéseink

Magyarország a korábbi évekhez hasonlóan 2016-ban is számos nemzetközi multilaterális intézmény munkájához járult hozzá olyan támogatással, melyek részben vagy egészben¹ elszámolhatók hivatalos fejlesztési támogatásként.

A **Világbank Csoport**hoz tartozó alábbi intézményekbe fizettünk tagsági hozzájárulást: **Nemzetközi Fejlesztési Társulás (IDA)**, **Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (IBRD)**, **Nemzetközi Pénzügyi Társaság (IFC)**². A fejlesztési bankok közül Magyarország az **Európa Tanács Fejlesztési Bankba (CEB)** fizetett tagsági hozzájárulást. Ezenkívül az Nemzetközi Valutaalap súlyosan eladósodott szegény országok megsegítését célzó programját (IMF PRG-HIPC) ebben az évben is támogattuk.

Az ENSZ rendes költségvetésébe való kötelező hozzájáruláson túl a következő szakosított intézmények számára fizetett hazánk kötelező vagy önkéntes hozzájárulást: **Fejlesztési Program (UNDP)**, **Békefenntartó Missziók (UNDPKO)**, **Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezet (UNESCO)**, **Egészségügyi Világszervezet (WHO)**, **ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Víz és Egészség jegyzőkönyv (UNECE PWE)**, **Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezet (FAO)**, **Meteorológiai Világszervezet (WMO)**, **Zöld Klíma Alap (GCF)**, **Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO)**, **Iparfejlesztési Szervezet (UNIDO)**, **Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (IAEA)**, **Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO)**, **ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Vízügyi Egyezmény (UN ECE WC)**, **Környezetvédelmi Program (UNEP)**, **Világélelmezési Program (WFP)**, **ENSZ Sivatosodás és Aszály Elleni Küzdelem Egyezménye (UNCCD)**, **Nemek Közötti Egyenlőséggel és a Nők Felemelkedésével foglalkozó Egység (UNEGEEW)**, **Turisztikai Világszervezet (UNWTO)**.

Magyarország esetében az **önkéntes hozzájárulások** a minisztériumok erre a célra előre betervezett fejezeti kezelésű előirányzatainak terhére történnek. A betervezett tagdíj jellegű felajánlásaink lehívása történhet egyes projektekhez való hozzájáruláson keresztül (pl. az adott szervezet megkeresi a tagállamokat) vagy az adott szervezet működési költségeinek támogatására, saját kezdeményezésre.

¹ Az OECD DAC jelentési irányelveinek 2. számú melléklete (Annex 2 [https://www.oecd.org/dac/stats/DAC-DAC\(2016\)3-ADD1-FINAL-ENG.pdf](https://www.oecd.org/dac/stats/DAC-DAC(2016)3-ADD1-FINAL-ENG.pdf)) tartalmazza azokat a nemzetközi szervezeteket, melyeknek fizetett általános – nem projekt alapú – hozzájárulás (core contribution) multilaterális ODA-ként jelenthető. A DAC a szervezetek tevékenysége alapján meghatározza, hogy a hozzájárulások milyen mértékben számolhatóak ODA-ként.

² az IFC-ről lásd bővebben 3.2.1 pont

Magyarország további nemzetközi szervezetek, alapok és egyezmények működéséhez, valamint végrehajtásához járult hozzá: **Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD)**, **Európai Biztonsági Szervezet (OSCE)**, **Európa Tanács (CoE)**, **Frankofónia Nemzetközi Szervezet (IOF)**, **Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM)**, **Közép-Európai Kezdeményezés Klíma- és Környezetvédelmi Speciális Alap (CEI Special Fund for Climate and Environmental Protection)**, **Európai és Mediterrán Növényvédelmi Szervezet (EPPO)**, **Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről (CITES)**, **Egyezmény az együttműködésről a Duna védelmére és fenntartható használatára (DRPC)**, **Víz Világtanács (WWC)**, **Nyílt Kormányzati Együttműködés (OGP)**, **Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szakmai Szervezete (INTOSAI)**, **Montreáli Jegyzőkönyv**, **Bűnügyi Rendőrség Nemzetközi Szervezete (ICPO-INTERPOL)**, **Nemzetközi Korrupcióellenes Akadémia (IACA)**.

3.2.1 Az Eximbank és a Nemzetközi Pénzügyi Társaság (IFC) kapcsolata

Az IFC a Világbank-csoporthoz tartozó szakosított pénzintézet, a **Világbank nemzetközi fejlesztési ügynöksége**, valamint a világ egyik legjelentősebb multilaterális tőke- és kölcsönforrás nyújtója a fejlődő országok magánszektora számára. Az IFC globálisan a fejlesztésfinanszírozási intézmények által nyújtott források mintegy egy harmadát folyósítja. Célja, hogy a privát szféra szereplőinek beruházásait támogatva elősegítse a fenntartható gazdasági növekedést a világ elmaradottabb térségeiben, csökkentve ezzel a globális szegénységet és a társadalmi egyenlőtlenségeket.

A magyar multilaterális befizetéseknek a nemzetgazdaság szempontjából történő jobb hasznosulása, illetve a magyar kis és középvállalkozások külpiazi versenyképességének javítása érdekében az Exim Bank és az IFC közös Trust Fund létrehozását kezdeményezte 2014 márciusában. Az IFC TF létrehozásának célja az volt, hogy a **világbanki szerződésekből való szerény (mintegy 0,06% körüli) magyar részesedés középtávon ambiciózus ütemben növekedjen**, valamint **hazánk bekapcsolódhasson az IFC globális méretű fejlesztési tevékenységébe**, lehetőséget biztosítva ezáltal a magyar exportőrök számára, hogy sikeresen vegyenek részt az IFC, illetve a Világbank-csoport által megvalósított fejlesztési és tanácsadási projektjeiben. A megállapodás értelmében **2014-2016 között Magyarország összesen 20 millió USD összegű hozzájárulással támogatta az IFC TF-t**, amelynek utolsó részlete, **7 millió USD 2016-ban került kifizetésre**.

3.2.2 Szolgáltató központok

A kiváló infrastruktúrának és szabályozási környezetnek köszönhetően Budapesten több nemzetközi szervezet is működtet szolgáltató központot, amelyek köre 2016-ban tovább bővült. 2016. május 11-én írták alá az **Egészségügyi Világszervezet Budapesti Központjának** létrehozásáról szóló Megállapodást. A WHO a Budapesti Központon keresztül nyújt majd személyügyi adminisztratív szolgáltatásokat a Szervezet munkatársai részére globális szinten. Az iroda 2016. december 13-án kezdte meg a működését.

2016. december 18-án aláírták a Magyarország Kormánya és a **Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IFRC)** között a Nemzetközi Szövetség Budapesti **Regionális Hivatalának és Globális Szolgáltató Központjának** jogállásáról szóló Megállapodást. Az IFRC a világszerte működtetett öt Regionális Hivatala közül a régióinkban folyó tevékenységét a 2007 óta Budapesten működő Európai Regionális Hivatala útján koordinálja 54 országra kiterjedő mandátummal. Az új egyezmény a korábbi, 1993-as Megállapodás és annak 2008-ban aláírt Módosító Jegyzőkönyve helyébe lép, és rendezzi a

Regionális Hivatal és a Globális Szolgáltató Központ működésének jogi kereteit. A központ irodáját 2017. július 6-án avatták fel.

Ezenkívül 2016. január 18-tól a **Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága** újra nyitotta **budapesti irodáját**, amelynek működését 2009. június 30-tól szüneteltette.

3.3 Együtműködés az Európai Unióban

3.3.1 A holland és szlovák EU elnökség

A holland elnökség a nemzetközi fejlesztési együttműködési szakpolitikában a **humanitárius segélyezés és a nemzetközi fejlesztési programok szerepét az Európát érintő migráció kiváltó tényezőinek kezelésében**, valamint az Unió **új globális biztonsági és külpolitikai stratégiájának fejlesztési vonatkozásait**, illetve az **afrikai, karibi és csendes-óceáni (ACP) partnerekkel fennálló Cotonou-i Megállapodás jövőjét** kezelte prioritásként. Az új globális stratégia célja az uniós érdekek és értékek kiegyensúlyozott megjelenítése az EU külkapcsolati fellépésében, a fenntartható fejlődéshez szükséges béke és biztonság elősegítésével. A szlovák elnökség alatt is folytatódott a **Cotonou-i Megállapodás 2020 utáni felépítésének** tárgyalása.

Mind a holland, mind a szlovák elnökség munkáját végig kísérte az új Fejlesztési Konszenzus kidolgozása, illetve a **fejlesztés és a migráció összefüggéseinek** tárgyalása, a migráció kiváltó tényezőinek fejlesztési programokkal történő kezelése. Ez utóbbi célja a *partnerországokból eredő további elvándorlás visszafogása volt*. A Tanács **következtetéseket** fogadott el a **lakhelyüket fegyveres konfliktusok, illetve egyéb politikai-biztonsági okok miatt elhagyni kényszerülő menekültek és belső menekültek támogatása** témájában. A témával kapcsolatos magyar álláspont szerint a partnerországok együttműködésének fokozása érdekében a fejlesztési támogatások erősebb feltételekhez kötése szükséges, mindenképp a visszatérítési és visszafogadási egyezmények végrehajtása kapcsán, ahol ennek keretfeltételei adottak. Magyarország fontosnak tartja az EU részéről a védelemre jogosult menekültek és a gazdasági indíttatású migránsok elválasztását. Az Európai Unió nemzetközi fejlesztési együttműködését meghatározó, Új Fejlesztési Konszenzus³ kidolgozása során is kiderült, hogy az egyes tagállamok nem minden fejlesztési vonatkozású témakörben gondolkodnak hasonlóan. Míg a nemzetközi fejlesztés alapvető céljai és hatékonysági kritériumai egyöntetű támogatást kaptak, a migrációhoz kapcsolódó megközelítések megosztották a tagállamokat. Hazánk a dokumentum véglegesítése során nem tudta elfogadni a migráció célországokra gyakorolt

³Az EU nemzetközi fejlesztéspolitikájának kereteit 2005-ben kijelölő Európai Fejlesztési Konszenzus felülvizsgálata egész évben kiemelt téma volt, ám a végleges dokumentum elfogadására csak 2017-ben került sor. Az dokumentum az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak (Agenda 2030 és SDG-k) uniós fejlesztéspolitikába való beépítését tűzte ki célul. Az új Agendával a világméretű problémák kezeléséhez életre hívott globális partnerség jegyében a nem hagyományos fejlesztési szereplők, azaz a magánszektor, a civil szféra, az önkormányzatok és a helyi hatóságok bevonására kell törekednie a donor közösségnek, így az EU egészének is. Ez a hivatalos fejlesztési támogatások fokozottabb koncentrációja mellett a fejlesztésre fordított pénzügyi források körének kiszélesítését, a vissza nem térítendő támogatások mellett a kedvezményes hitelek és garanciális eszközök bevonását, és innovatív mechanizmusok kidolgozását kívánja meg, különösen a feltörekvő fejlődő országok, illetve a közepes jövedelmű partnerállamok, így a szomszédságpolitika relációjában is.

pozitív hatásairól szóló utalásokat, különösen egy nemzetközi fejlesztési fókuszú dokumentum esetében.

Míg a migráció és a menekültügy korábban nem volt kiemelt prioritás az unió közös költségvetése alatti fejlesztési és külkapcsolati eszközökben, az Európát érő tömeges menekült- és migrációs hullám következtében horizontálisan bekerült a részprogramok legtöbbszörébe, amely a források átcsoportosítását is magával vonta. A forrásokat **az Európai Bizottság nagyobb arányban kezdte a migránsok és menekültek harmadik országokban, mindenekelőtt a konfliktusok által érintett államok melletti szomszédos országokban való letelepedésének és beilleszkedésének támogatására fordítani, illetve amennyiben a feltételek adottak, az otthonukba történő visszatérés elősegítésére felhasználni.** Átfogó célként jelölte meg, hogy a lakhelyüket kényszer hatására elhagyó menekültek és migránsok már az átmeneti időszakban, a menekülttáborokban, illetve a befogadó közösségekben is jobb életfeltételekhez juthassanak. Ezzel a tömeges mozgások („displacement”) következményeinek orvoslására irányult nagyobb figyelem az EU részéről, az elvándorlást kiváltó tényezők (pl. mélyszegénység, instabil politikai és gazdasági rendszerek, nehéz biztonsági körülmények, stb.) kezelése mellett. Ez nem jelentett azonban teljes hangsúlyváltást, inkább a következmények kezelésében is egy jobban fókuszált megközelítést, ami a kiváltó tényezők kezelését tekintve már 2016 elejére kialakult, elsősorban a Vagyonkezelő Alapok („Trust Funds”) felállításának köszönhetően.

Az Európai Bizottság által 2016-ban meghirdetett Külső Beruházási Terv (EIP) célja, hogy a nemzetközi fejlesztési együttműködés segítségével ösztönözze a magánberuházásokat Afrikában és az EU szomszédáspolitikai régióiban. Az EU az EIP segítségével kíván hozzájárulni a fejlődő országokban az inkluzív gazdasági növekedéshez, a munkahelyteremtéshez, a fenntartható fejlődéshez és az irreguláris migráció egyes kiváltó okainak kezeléséhez. Az EU és tagállamai eddig is a világ legnagyobb donorai voltak, 2016-ban 75,5 milliárd eurót fordítottak a fejlődő országok megsegítésére. A fejlesztési együttműködésnek azonban tovább kell lépnie a pusztán támogatásokat nyújtó tevékenységektől, és el kell érnie, hogy újra növekedjenek a 2008 óta lecsökkent, fejlődő országba irányuló magánberuházások. Ehhez innovatív finanszírozási modelleket kell kidolgozni a rendkívül magas beruházási kockázat ellentételezése érdekében.

Az EIP alatti, új Európai Fenntartható Fejlődési Alap (European Fund for Sustainable Development – EFSD) 4,1 milliárd EUR induló költségvetéssel rendelkezik majd, és a tervek szerint 2020-ig további 44 milliárd EUR magántőkét fog bevonni a fejlődő országok fenntartható fejlődéséért végzett munkába. Ehhez a Bizottság további tagállami pénzügyi és/vagy garanciavállalási hozzájárulásokat is vár. Az EFSD létrehozásra vonatkozó politikai mandátumot az Európai Tanács 2016. júniusi ülése hagyta jóvá.⁴

⁴ A szükséges rendelet kidolgozására irányuló tanácsi munka az Európai Bizottság tervezete alapján az erre létrehozott, Elnökség Barátai (FoP) munkacsoportban zajlott, mely a tanácsi általános megközelítés elfogadása után a trilogus követésével folytatta tevékenységét 2017-ben. A máltai elnökség kompromisszumos javaslata alapján az EP, majd a Tanács Coreper szinten elfogadta a jogszabály szövegét – habár több tagállam, köztük hazánk nem támogatta azt, mivel álláspontunk szerint az EFSD vagyonkezelését az Európai Beruházási Banknak, és nem a Bizottságnak kell ellátnia. Az EFSD általános célkitűzéseit azonban Magyarország is támogatja.

3.3.2 Hozzájárulás az Európai Fejlesztési Alaphoz, részvétel az Unió Fejlesztési pénzügyi eszközeinek felhasználásában

Az EU külkapcsolati tevékenységére előirányzott forrásfedezet, a központi költségvetési és azon kívüli befizetésekkel (ld. Európai Fejlesztési Alap) együtt a 2014-2020 közötti időszakra 83,363 milliárd EUR.

Magyarországnak az EU-tagsággal együtt járó kötelezettsége, hogy a Cotonoui Partnerségi Megállapodások részeseként az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országok fejlesztését szolgáló, az EU központi költségvetésén kívüli Európai Fejlesztési Alapba (*European Development Fund* - EDF) befizetést teljesítsen. Jelenleg a 11. EDF (2014-2020) programozása és keretfelosztása van folyamatban, de pénzügyileg még az előző, 10. EDF (2008-2013) költségvetésébe fizetnek a tagállamok. A 10. EDF teljes kerete 22,682 milliárd EUR, ebből Magyarországnak a hazánkra vonatkozó kvóta alapján (0,55%) **125 millió EUR** kötelezettsége van. A 11. EDF keretösszege 30,5 milliárd EUR-ra növekszik, valamint a Magyarországra vonatkozó kvóta is változik (0,61%), ennek alapján a befizetési kötelezettségünk több mint **187 millió EUR**-ra emelkedik. Tekintettel az EDF működési sajátosságaira a tavalyi évben hazánk a 11. EDF áthidaló költségvetésébe (bridging facility) több mint 7,7 millió EUR-t fizetett be, így **Magyarország 10. EDF-hez való hozzájárulása 2016-ban az áthidaló eszközzel együtt 27.514.288 EUR** volt.

A források felhasználására kizárólag az egyes országstratégiákban meghatározott célszektorokban van lehetőség (jellemzően: környezetvédelem, vízgazdálkodás, energia, mezőgazdaság, élelmiszeripar, egészségügy, építőipar, oktatás-kultúra, kapacitásépítés, emberi jogok, migráció, demokráciatámogatás).

EUTF (Afrikai Szükséghelyzeti Vagyonkezelő Alap):

Az EU Szükséghelyzeti Vagyonkezelő Alap (*EU Emergency Trust Fund for stability and addressing root causes of irregular migration and displaced persons in Africa*, a továbbiakban **EUTF**) alapító okiratát **2015. november 12-én** írták alá La Vallettában az afrikai és európai partnerek. Az EUTF célja **a Száhel-övezet és Csád-tó, az Afrika szarva és az Észak-Afrika térségeket** sújtó válságok enyhítése a stabilitás előmozdításán, továbbá a destabilizációt, a kényszerű hontalanságot és az illegális migrációt kiváltó körülmények kezelésén keresztül.

2016-ban Magyarország **700 ezer EUR**-val járult hozzá az Alap költségvetéséhez. **V4 keretében** Magyarország, Csehország, Lengyelország és Szlovákia hozzájárulása együttesen **3,14 millió EUR**, ennek alapján a szavazati jogot a V4 országok együttesen gyakorolják, a V4 álláspontot az elnöklő tagállam képviseli. A V4-es országok közös regionális prioritásként az EUTF „**Afrika Szarva**” **ablakát jelölték meg**. 2016-ban megkezdődött a közös V4-es projektek kidolgozása.

FRIT (Törökországban tartózkodó menekülteket támogató eszköz):

Törökország közel **3 millió szíriai menekültet fogadott be**, ezért az Európai Unió is elkötelezett a Törökországgal való együttműködésben a migrációs válság kezelése céljából. Az EU Törökország Menekültügyi Pénzügyi Eszköz (*EU Facility for Refugees in Turkey*, a továbbiakban **FRIT**) 2016-ban és 2017-ben összesen mintegy **3 milliárd EUR**-t fordít a menekültek és a befogadó közösségek szükségleteinek biztosítására Törökországban. Az eszköz elsősorban a humanitárius segítségnyújtásra, az oktatásra, a migrációmenedzsmentre, az

egészségügyre, az önkormányzati infrastruktúrára és a társadalmi-gazdasági fejlődésre helyezi a hangsúlyt. Magyarország hozzájárulása az alaphoz több mint **14 millió EUR**, amelyből **10 millió EUR 2016-ban teljesítésre került.**

MADAD (A szíriai válság kezelésére szolgáló uniós regionális alap):

Az Európai Unió Szíriai Válságra Reagáló Regionális Vagyonkezelői Alapja (*EU Regional Trust Fund in Response to the Syrian Crisis*, a továbbiakban **Madad Alap**) a szíriai menekültek és az őket befogadó közösségek támogatására jött létre egy új, rugalmas és gyors reagálású stratégiai finanszírozási eszközként, amelynek területi hatálya a **Szíriával szomszédos országok** (Törökország, Libanon, Jordánia, Irak). A Madad Alap elsődleges célja egy koherens és fokozott segítségnyújtás kialakítása regionális szinten a szíriai polgárháború által okozott **károk enyhítésére, a helyzet stabilizálására, valamint a migrációs válság kezelésére.** Az alap fő célcsoportjai a menekültek, a belső menekültek, a visszatérők és a befogadó közösségek. Magyarország **3 millió EUR**-val járult hozzá a Madad Alap költségvetéséhez, amely összeg 2016-ban kifizetésre került. Sikeres magyar példaként említhetjük a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) Madad Alapban való részvételét. A MÖSZ a német fejlesztési ügynökséggel (GIZ - Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) együtt nyújtotta be pályázatát a befizetésünkkel megegyező mértékű, 3 millió EUR értékben. A projekt a kurdisztáni belső menekültek megsegítésére, részükre nyújtott segítségre, helyben maradásuk elősegítésére vonatkozik.

EUAITF (EU-Afrika Infrastrukturális Együttműködési Alap):

Az EU-Afrika Infrastrukturális Együttműködési Alapot (*EU-Africa Infrastructure Trust Fund*, a továbbiakban **EUAITF**) az ENSZ Millenniumi Fejlesztési Célok és az afrikai fejlesztési célok megvalósítása érdekében az **Európai Bizottság** hozta létre az **Európai Beruházási Bankkal** (EIB), mint Alapkezelővel együttműködve 2007-ben. Az EUAITF célja a szub-szaharai afrikai országok **infrastrukturális beruházásainak előmozdítása** a donor országok által delegált **fejlesztési bankokon keresztül** rendelkezésre bocsájtott hosszú távú beruházás-finanszírozási hitelekkel. Magyarország 3.000.000 EUR kötelezettség-vállalást jelentett be az EUAITF javára, amelyből 2016-ban **1 millió EUR**-t teljesített.

Columbia Trust Fund (Kolumbiai Vagyonkezelő Alap):

Az EU-CELAC 2015. június 10-11-i csúcstalálkozója döntött arról, hogy a kolumbiai békefolyamat lezárását követően az EU Vagyonkezelő Alapot (*Post-Emergency European Union Trust Fund for Colombia*, a továbbiakban **Columbia TF**) hoz létre **Kolumbia megsegítésére**, amely a békefolyamat továbbvitelét és az újjáépítést támogatja. 2016 decemberében **Magyarország aláírta a hozzájárulási tanúsítványt**, és egyben 20 ezer EUR összegű kötelezettség-vállalást jelentett be.

3.3.3 Twinning programok

Az Ikerintézményi (Twinning) Program az EU intézményfejlesztési programja, melynek **célja az uniós jog átvételének, alkalmazásának elősegítése a kedvezményezett államok közigazgatási rendszerének fejlesztésén keresztül.**

2016 januárjától Magyarország **4 ikerintézményi projekt megvalósításának jogát szerezte meg**, melyek tekintetében **1 projektet önállóan pályázva, 1 projektben több tagállamból álló**

konzorcium vezetőjeként, 2 projektben pedig valamely más tagállam **junior partnereként** szerepeltek sikeresen a magyar kormányzati szervek a Twinning Program pályázat-elbírálásai során.

Nemzetközi konzorcium vezetőjeként:

2016. december 1-jén a Földművelésügyi Minisztérium (FM) vezetésével indult „Kapacitásépítés a zoonózisok és élelmiszer-eredetű megbetegedések ellenőrzése területén” elnevezésű szerb (Twinning) projekt, melyben a magyar szakértők munkáját francia junior partneri közreműködés segíti.

Magyarország, mint projektvezető partnerország kapcsán fontos kiemelni még a **2016. májusban lezárult, rendkívül sikeresen végrehajtott bosznia-hercegovinai Twinning projektet**, melyet francia együttműködéssel valósított meg az **Országgyűlés Hivatalának** (OgyH) szakértői csapata.

Nemzetközi konzorciumban junior partnerként:

Az **FM** további két kiemelkedő jelentőségű, 2016. májusban megkezdett Twinning Programban is részt vesz: **Törökországban élelmiszer- és takarmánybiztonság szakterületeken**, míg **Azerbajdzsánban az Állami Állategészségügyi Szolgálatnak** nyújt támogatást az epidemiológiai felügyeleti rendszer fejlesztésében. Mindkét esetben Franciaország a projektvezető.

Twinning Light projekt önálló megvalósítójaként: az OgyH **„Támogatás nyújtása közigazgatási szervezetrendszereknek a Bosznia- Hercegovinában működő Parlamentek uniós integrációval összefüggő feladataihoz”** című projektmunkája is jelentős, melyet a 2015-ben elnyert két év időtartamú, a **Koszovói Nemzetgyűlés fejlesztését célzó Twinning projekttel** párhuzamosan hajt végre.

Benyújtott pályázatok / rövid távú szakértői felajánlások: A Twinning projektekben való aktív hazai részvételt jelzi a **2016-ban benyújtott 10, magyar szakértők bevonásával elkészített pályázat is**, melyek közül 5 projektfelhívás esetében önálló pályázóként vállaltak szerepet a magyar intézmények. Az említett Twinning programbeli szereplőkön felül **pályázati munkát dolgozott ki**, illetve több alkalommal is **érdeklődését fejezte ki a Nemzetgazdasági Minisztérium, az Országos Atomenergia Hivatal, a Nemzeti Adó-és Vámhivatal, valamint az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) is**. Az Ikerintézményi Programban kiemelten tevékeny **ORFK** 2016-ban egy, a Twinning Program bemutatását és rendőrségi szakértők ösztönzését célul kitűző **konferenciát is megrendezett**, melynek keretében korábbi évek Twinning sikereinek és a programban való részvétel feltételeinek ismertetésére került sor.

Sikeres ágazatok a Twinning Programban: Magyarország **elsődlegesen az előcsatlakozási alapokból** (IPA: *Instrument for Pre-accession Assistance*) **részesülő országokban tevékeny**. Ezen Twinning projektek jelentős része az érintett célországok **közigazgatási és törvényhozással összefüggő intézményrendszerének fejlesztésére, valamint mezőgazdasági, vidékfejlesztési és környezetvédelmi tárgyú szakértői segítségnyújtásra** irányul. Említést érdemel ugyanakkor Magyarország részvétele és **érdeklődése fogyasztóvédelmi, bel- és igazságügyi, energetikai, illetve szociális és munkaügyi tevékenységgel** összefüggő programokban is.

A **szomszédsági politika** (ENP: *European Neighbourhood Policy*) **hatálya alá eső országok** közül magyar intézmények **Grúziában és Azerbajdzsánban** valósítanak meg ikerintézményi projekteket, mindkét országban nemzetközi **konzorcium junior partnereként**.

3.4 OECD

3.4.1 Részvétel az OECD DAC munkájában

Magyarország 1996 óta tagja a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetnek (OECD). A szervezetten belül a Fejlesztéstámogatási Bizottság (DAC) 1960-ban alakult meg. Hazánk 1996-ban csatlakozott az OECD-hez, az OECD DAC-ban az EU tagságunk óta, a tagsághoz kötődően megfigyelői státusszal rendelkező tagja. A 2016-ban megkezdett, több hónapos csatlakozási folyamat eredményeként Dr. Mikola István biztonságpolitikai és nemzetközi együttműködésért felelős államtitkár **2016. december 6-án** ünnepélyes keretek között **írta alá a csatlakozási dokumentumot Párizsban**. Ezzel **Magyarország a DAC 30. teljes jogú tagjává vált**. A DAC tagjaként hazánk egy olyan közösség része lett, amely a világ fejlesztéspolitikájának összehangolásában, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljai (Sustainable Development Goals, SDGs) által alkotott fenntartható fejlődési keretrendszer megvalósításában törekszik meghatározó szerep betöltésére. **A krízishelyzetek hatékony kezelése csak globális megközelítéssel, a tagállamok együttes összefogásával lehetséges. A szegénységcsökkentésben és ebben a folyamatban a DAC központi szerepet vállal**. A DAC ösztönzi és segíti tagjait az átfogó fejlesztéspolitika megteremtésében, és abban, hogy a tagországok különböző szakpolitikái összhangban legyenek a fejlesztéspolitikával, valamint négyévente átfogó értékelést készít minden egyes tagjának nemzetközi segélyezési és fejlesztési politikájáról. Magyarország a DAC magas és vezetői szintű értekezletein, valamint a havi formális ülésein és meghatározott albizottságok munkájában is részt vesz. A 2016-os évben az OECD különböző munkacsoportjaiban tovább folytatódott a munka az új, innovatív finanszírozási formák fejlesztésfinanszírozásba való bevonásának kidolgozása, az ODA reformja tekintetében, ami főként az ODA-ként elszámolható kedvezményes hitelek témakörét, a privát szektor fejlesztési tevékenységének rögzítését, valamint a recipiens országok haszna mellett a donorok befektetett energiáinak igazságos rögzítését vette célba.

3.4.2 ODA-jelentés

Az előző két évhez hasonlóan 2017-ben hazánk ismételt **projekt szintű jelentést (CRS report) készített a DAC számára** a magyar kormányzat által 2016-ban megvalósított hivatalos fejlesztési támogatási tevékenységről. Az ODA statisztika egy, a DAC-kal, és szükség esetén a finanszírozó és megvalósító partnerekkel való hosszabb egyeztetési folyamat eredményeképpen válik véglegessé. Az előzetes adatok szerint, a Magyarország által nyújtott ODA 2016. év folyamán **199,12 millió USD** volt, ami a GNI **0,17 %**-át tette ki. Mindez, a volumen tekintve 28,34%-os, az ODA/GNI arányt tekintve 0,04%-os emelkedést jelent a 2015. évi adatokhoz képest, amit elsősorban a multilaterális csatornákon keresztül nyújtott fejlesztési támogatás emelkedése magyaráz.

A 2016-ra vonatkozó előzetes adatok szerint az EU és tagállamai megerősítették pozíciójukat, mint a világ vezető fejlesztési donorai és összesen 75,5 milliárd EUR-t fordítottak nemzetközi fejlesztésre. Az uniós támogatás már négy éve folyamatosan nő, és az eddigi legmagasabb szintet érte el. 2016-ban az ODA/GNI arány a **kollektív EU-s ODA** tekintetében **0,51%**-ra emelkedett a 2015-ös 0,47%-os arányról. Ez azonban még így is elmarad a 0,7%-os

célkitűzéstől, mely vállalást csak öt tagállam (Svédország, Luxemburg, Dánia, Németország, Nagy-Britannia) teljesít⁵.

A hivatalos fejlesztési támogatásra tett vállalás egyedi célkitűzéseken alapul. Az Addisz Abbebai Akciótervben a 2002 előtt az EU-hoz csatlakozott tagállamok megerősítették elkötelezettségüket a 0,7%-os ODA/GNI arány elérése iránt, figyelembe véve a költségvetési körülményeket, miközben az említett célt már elért tagállamok a cél tartását vagy túllépését vállalták. Azok a tagállamok, amelyek 2002 után csatlakoztak az EU-hoz, arra vállaltak kötelezettséget, hogy igyekeznek 0,33%-ra emelni az ODA/GNI arányt.

A 2016. évi DAC statisztikát, a 2017. decemberi adatokkal a 7.1-7.2. számú mellékletek táblázatai tartalmazzák.

3.5 Klímavédelem

A multilaterális donor együttműködés keretében említhető a Zöld Klíma Alap (GCF), amelynek Magyarország 2012 óta igazgatótanácsi tagja. A GCF egy multilaterális pénzügyi alap, a klímaváltozás elleni küzdelem egyik legfontosabb eszköze. A UNFCCC által 2010-ben, Cancun-ban elfogadott 1/CP.16 döntés értelmében a fejlett országok 2020-ig évi 100 milliárd dollárt mobilizálnak a fejlődő országok éghajlatváltozás elleni küzdelmének elősegítése érdekében, amelynek nagy része a GCF-en keresztül kerül felhasználásra. A nemzetközi klímafinanszírozás az EU-ban tagállami hatáskör, így a tagállamok döntenek el, hogy mekkora vállalást tesznek, és az intézkedéseket milyen keretek közt (multilaterális és/vagy bilaterális) kívánják megvalósítani. A Magyar Kormány elismerve a Zöld Klíma Alap szakpolitikai jelentőségét, csatlakozott az Alap feltöltéséhez **1 milliárd Ft**-tal a 2015-2018-os periódusban. A hozzájárulás befizetésére 2016-ban került sor. Az Alap feltöltésének sikere komoly hozzáadott értéket képviselt a 2015 decemberében, Párizsban tartott UNFCCC Részleges Felek Konferenciáján (COP21). Párizsban 195 ország részvételével új egyezmény került elfogadásra, melynek aláírására magyar részről a 2016. április 22-én, New Yorkban rendezett magas szintű aláírási ünnepségen került sor. A tartalmas új egyezményhez az első lépést az INDC vállalások (intended nationally determined contributions - tervezett nemzetileg meghatározott hozzájárulások) adták. Az EU és tagállamai INDC beadványa, mely hazánk vállalása is egyben, a 2030-as klíma- és energiapolitikai keretben meghatározott elemek mentén készült, így egy legalább 40%-os kibocsátás-csökkentési célt határozott meg 2030-ig, az 1990-es év kibocsátásához képest.

4. Bilaterális nemzetközi fejlesztési együttműködés

4.1 Bilaterális nemzetközi fejlesztési együttműködés a partnerországokkal

4.1.1 Afrika és Közel-Kelet

Kongói Demokratikus Köztársaság

⁵ Megjegyzendő, hogy a Brexit várhatóan jelentős hatással lesz az EU nemzetközi fejlesztések terén nyújtott teljesítményére.

Az Afrikáért Alapítvány a Külgazdasági és Külügyminisztérium támogatásával vízügyi fejlesztési projektet valósított meg a Kongói Demokratikus Köztársaság fővárosában, Kinshasában, a College Othniel iskolában és a La Providence árvaházban, valamint annak közvetlen környezetében. A „*Vizibility – Water/Sanitation – Tiszta vízzel a kongói gyerekek jövőjéért*” című projekt közvetlenül 750 fő, közvetetten 15-20.000 lakos körülményeire gyakorolt pozitív hatást. A tevékenységek során a korábbi rossz minőségű csővezetékeket jobb minőségűekre cserélték több mint 2 km hosszan és megfelelő minőségű víznyomást hoztak létre, illetve megnövelték a vízhez hozzáférő háztartások számát. A civil szervezet oktatást tartott a hatékony vízügyi fejlesztésekről, vízfelhasználásról, higiéniai kérdésekről és a víz értékeiről. A projekt részeként mind Kongóban, mind Magyarországon disszeminációs kampányt tartottak a helyi lakosság részére. A projekt összesen 5.000.000,- Ft értékű NEFE támogatással valósult meg, 2014 és 2016 között.

Tanzánia

A „*WASH in School- Kapacitásbővítés, vízügyi és higiénés fejlesztés Tanzániában*” című projekt a tanzániai, a helyi Egészségügyi Minisztérium által indított „National Health Policy” stratégia mentén került megvalósításra. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a végrehajtói tevékenységével és a Külgazdasági és Külügyminisztérium támogatásával 1200 Dar es Salaami diák víz és higiéniai ellátását biztosítja. A projekt az alapvető szolgáltatások megteremtésével és fejlesztésével nagymértékben járul hozzá a gyermekek egészségi állapotának javításához és a fertőzésekből adódó megbetegedések csökkenéséhez. Az ország egészségügyi és higiéniai fejlesztésébe integrálódó tevékenység hosszútávon biztosítja a magyar jelenlétet, gazdagítja a kétoldalú kapcsolatokat. A fejlesztés eredményeképpen tiszta ivóvízhez, továbbá az egészség szempontjából alapvető higiéniai szolgáltatásokhoz jutottak az ott tanuló, alapfokú oktatásban résztvevő diákok. Az elérhető és stabil vízvételi lehetőséget egy újonnan épített, 10.000 literes vízgyűjtő tartály biztosítja. Ezen túl egy nagykapacitású higiénés blokk is megépítésre került, szennyvízelvezető rendszerrel, oktatási és közösségi helyiséggel. A projekt keretében az elektromos rendszer is felújításra került. A program oktatási része keretében a tanulók alapvető higiéniai ismereteiket bővítették és a program keretében épített objektumok karbantartási feladatait is elsajátították. A központhoz ökológiai hurokrendszerű csatornarendszer is tartozik, így a fejlesztés nagymértékben csökkenti a terület környezeti terheltségét. A projekt összesen 4.941.675,- Ft hozzájárulással valósult meg.

Tanzánia fővárosában, Dar es Salaam Muungano negyedének egyik szegregált, nehézségekkel súlyosan terhelt általános iskolájában került megvalósításra a komplex szanitációs fejlesztő program. A Külgazdasági és Külügyminisztérium által 2.008.548,-Ft-tal támogatott és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat közreműködésével épített úgynevezett szanitációs központokban tiszta ivóvízhez, továbbá alapvető higiéniai szolgáltatásokhoz juthatnak a nyomortelepeken élők. Az iskolában, ahol közel 2000 gyermek tanul, általános kapacitásbővítést hajtottunk végre, amely munka keretében felújításra került az iskola teljes vízhálózat, és további elemekkel bővítettük annak szolgáltatási körét. Az *„Egy tanzániai iskola fizikai védelmének kialakítása Dar es Salaamban”* című projekt 2016-ban valósult meg.

Palesztina

A Budapestre akkreditált Palesztin Nagykövetség részére nyújtott, 2014-2015. évre vonatkozó támogatás nagymértékben hozzájárult a képviselőlet működési költségeihez, ezzel lehetővé téve Palesztina magyarországi diplomáciai jelenlétének biztosítását, mindkét évet érintően összesen 14.000.000,- Ft NEFE hozzájárulásból. A támogatások 2016-ban kerültek kifizetésre.

4.1.2 Ázsia

Kambodzsa

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet 2013-2016 között folytatta le a **„Központ létesítése hátrányos helyzetű csoportok részére a kambodzsai Baku településen és hozzájárulás a központ működéséhez”** című projektjének megvalósítását Kambodzsában, mellyel Magyarország a veszélyeztetett sorsú emberek életkörülményeinek javításához járul hozzá. Szakaszosan került sor a krízisközpont felújítására. A projekt során olyan fejlesztő és integrációs tevékenységek valósultak meg, melyek keretében hátrányos helyzetű nőket, szociálisan rászoruló, jellemzően más tartományokból érkezett fiatalokat, valamint mezőgazdasági tevékenységre betanítandó szakmunkásokat helyeztek el a központban annak érdekében, hogy fenntarthatóvá tegyék az épület működését, ezzel hosszú távon hozzájárulva a szegénység csökkentéséhez és az intézményből kikerülők társadalmi integrációjához. A felújítás kivitelezési szakasza 2014 decemberében kezdődött meg. A befogadó központtá alakuló épületegyüttes felújítási munkálatai 2015 április elején befejeződtek, a hivatalos átadásra 2015 őszén került sor. A projekt keretében a Segélyszervezet 2015 júniusában fogadta tanulmányútra Chhay Vanna kabinetfőnököt, a szociálisügyi tárca helyettes államtitkárát, továbbá Sat Sithy urat, Kandal tartomány szociálisügyi vezetőjét, valamint Ros Sokhon urat, az Árvaház igazgatóját. A projekt 48.355.000,- Ft NEFE hozzájárulásból valósult meg, 2016-os pénzügyi teljesítéssel.

4.1.3 Nyugat-Balkán és Kelet-Európa

Belarusz

Magyarország 2015-ben a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet **„Promoting ex-prisoners’ integration in Belarus”** című projektjének társfinanszírozásával, 8.000.000,- Ft-tal járult hozzá Belarusz fejlesztéséhez. A börtönből szabadultak társadalmi reintegrációját elősegítő projekt fő támogatója az Európai Unió Fejlesztési Főigazgatósága (EuropeAid) volt. Ennek keretében az elítéltek sikeres társadalmi reintegrációját és a visszaesés esélyének csökkentését célzó képzések kerültek megvalósításra, valamint ezt elősegítő eszközök beszerzése valósult meg. A projekt pénzügyi lezárására 2016-ban került sor.

Bosznia-Hercegovina

A 2014. évi, Szerbiát, valamint Bosznia-Hercegovinát ért heves esőzések nyomán kialakult árvizek 81 települést és közel 1,5 millió embert érintettek. **Magyarország Kormánya** 2014. július 16-án, a Szerbia és Bosznia-Hercegovina javára rendezett brüsszeli donorkonferencián 1.000.000,- EUR (310.000.000,- Ft) értékű **felajánlást tett a 2014-es májusi árvizeket követő helyreállítás és újjáépítés elősegítése céljából**. A Kormány a felajánlást a bosznia-hercegovinai és szerbiai árvíz utáni újjáépítés támogatásának finanszírozása érdekében a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról szóló 1590/2014. (X. 21.) Korm. határozatban erősítette meg. A támogatás egyenlő arányban került megosztásra Bosznia-Hercegovina és Szerbia között. A felajánlásból hazánk árvízvédelmi, újjáépítési, lakhatási és mezőgazdasági projekteket támogatott, melyek megvalósítása már 2014-ben megkezdődött, az utolsó projekt várhatóan 2017-ben zárul le.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium 2015-2016. közötti megvalósítási időszakra 97.076.736,- Ft támogatást biztosított a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet **„Árvíz utáni rehabilitáció Bosznia-Hercegovinában”** című projektjére, amelynek célja a Szarajevó Novi Grad városrészben található Lepenica patak mederszabályozása, illetve tereprendevezése volt. A projekt megvalósítása során az árvíz által károsodott épületek is felújításra kerültek.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium 23.699.156,-Ft-tal támogatta a **„Bosznia-Hercegovinai árvíz-károsultak támogatása”** című projektet, amelynek során a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, partneri együttműködésben a svájci Caritas-szal, 26 család lakóingatlanának árvíz utáni helyreállítását és berendezését valósította meg.

Moldova

A PILnet Alapítvány **„A jogi önkéntesség kultúrájának támogatása a Moldovai Köztársaságban a magyar modell alapján”** elnevezésű programon keresztül nyújtott támogatást 2016-ban ügyvédek, a jogklinikai oktatás iránt érdeklődő egyetemi oktatók és civil szervezetek képviselői részére. A projekt célja, hogy az ügyvédek, ügyvédi kamarák, jogi karok és a civil társadalom szereplői aktívan kapcsolódjanak be innovatív jogérvényesítést célzó együttműködési formák (pro bono projektek, jogklinikai oktatás, stb.) kialakításába. A projektet a Külgazdasági és Külügyminisztérium 4.281.748,- Ft NEFE keretből támogatta.

Szerbia

A Magyar Kormány 2014. évi 1.000.000 EUR (310.000.000,- Ft) értékű, nyugat-balkáni árvizek okozta károk enyhítésére tett felajánlásából a következő projektek kerültek végrehajtásra:

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet és az újvidéki Ökumenikus Szeretetszolgálat együttműködésének köszönhetően 2015 januárja és 2016 márciusa között 44 megrongálódott családi házat sikerült helyrehozni az „*Árvíz utáni rehabilitáció Szerbiában*” című projekt révén, Obrenovac és Lazarevac településeken. Kivétel nélkül nehéz szociális helyzetben lévő károsult családoknak nyújtottak segítséget. A projektet a Külgazdasági és Külügyminisztérium 42.935.335,- Ft-tal támogatta.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium hozzájárult a Magyar Máltai Szeretetszolgálat „*Szerbiai árvíz-károsultak támogatása*” című projektjéhez, melynek célja elsősorban az árvízi katasztrófát megelőző állapot helyreállítása volt. Obrenovac térségében, olyan területen valósították meg a programot, ahol az egykori Jugoszlávia különböző területeiről menekült családok kaptak építési telket, teremtettek maguknak otthont. A program elsősorban a tönkrement háztartási gépek, bútorok és berendezések pótlására szolgált, így biztosítva a károsultak számára a megfelelő életkörülményeket. A projekt 22.216.535,- Ft NEFE támogatással valósult meg.

4.1.4 NEFE tudatosságot elősegítő projektek

A Külgazdasági és Külügyminisztérium „*A mikrohitel középiskolai oktatása*” című projekt megszervezéséhez 3.772.860,- Ft-tal támogatta a Baptista Szeretetszolgálat Alapítványt 2014-2016 között. A program célja a mikrohitelzés és a szociális vállalkozások módszertanának ismertetése volt, a NEFE tudatosság tükrében.

2014-2016 között a Külgazdasági és Külügyminisztérium 900.000,- Ft-tal támogatta a Demokratikus Jogok Fejlesztésért Alapítványt. Az „*Európai kampány a politikák fejlesztési célú koherenciájáért*” című projekt fő célja volt, hogy felhívja a figyelmet az Európai Unió szakpolitikáinak nemzetközi fejlesztéssel való összhangjára.

Az Európai Parlament és a Tanács 2015-ös évet a *Fejlesztés Európai Évének* (European Year for Development, EYD2015) nyilvánította, amelyről közös határozatot hoztak. A tematikus év alapvető célja az volt, hogy növelje a NEFE-szakpolitikára irányuló figyelmet, az Európai Unióban és tagállamaiban. A Külgazdasági és Külügyminisztérium által támogatott EYD 2015 programok 2016-ban kerültek pénzügyi lezárásra, 9.523.448,- Ft kifizetéssel.

A HAND Szövetség az Európai Fejlesztési Igazgatóság (EuropeAid) pályázata keretében a „*World-Wise Europe: Koherensebb Európa egy igazságosabb világért*” című projektben a társadalmi és politikai támogatás erősítésével törekedett a szakpolitikák (pl. kereskedelem, migráció, agrárpolitika stb.) és a nemzetközi fejlesztéspolitika koherenciájának megteremtésére. A Külgazdasági és Külügyminisztérium 2013-2016 között 3.000.000,- Ft-tal támogatta a projektet.

4.1.5 Egyéb bilaterális programok és háromoldalú együttműködések⁶

Állami Számvevőszék

2016. február 22-26. között az Állami Számvevőszék immár harmadik alkalommal rendezte meg nemzetközi integritás szemináriumát Szarvason. A szeminárium résztvevői jellemzően fejlődő országokból érkezett számvevőszéki szakemberek voltak. A számvevők egy hét alatt megismerkedtek az Állami Számvevőszék integritás felmérési módszerével, az eddigi eredményekkel, valamint az alkalmazott módszertannal egyaránt. Átfogó tájékoztatást kaptak továbbá az etikus szervezet, az etikus magatartás megvalósulását támogató szervezeti megoldások fontosságáról, valamint arról, hogy azok miként járulnak hozzá a korrupció megelőzéséhez és az integritás erősítéséhez. A recipiens országok közül összesen 20 ország számvevőszéki munkatársa vett részt a szemináriumon. A teljes lebonyolításra 52.90.945,- Ft költségvetési támogatásból került sor.

Ösztöndíjak a kétoldalú nemzetközi fejlesztési együttműködési tevékenységben

Bilaterális viszonylatban a fejlődő térség országainak nyújtott ösztöndíjak, valamint hozzájárulás tekintetében 2016-ban összesen 103 fejlődő országból érkezett diák vett részt az Emberi Erőforrások Minisztériuma által finanszírozott, és a Tempus Közalapítvány által koordinált *Stipendium Hungaricum* ösztöndíjprogramban. A teljes költségvetési támogatás 6.653.233.303,- Ft a tárgyévet tekintve.

A Földművelésügyi Minisztérium és az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) között **2007-ben kötött Megállapodás** (a Magyar Köztársaság Kormánya és az EgyesültNemzetek Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) között a FAO Európai és Közép-Ázsiai Regionális Hivatala, a FAO Közép- és Kelet-Európai Alregionális Hivatala, valamint a Közös Szolgáltató Központ felállításáról szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 203/2007. (VII. 31.) Korm. rendelet) értelmében **2016-ban** is folytatódott a fejlődő országok ösztöndíjas hallgatóinak felsőfokú magyarországi agrártudományi képzése. Az FM által nyújtott hozzájárulás a **FAO ösztöndíj** programjához 133.372.000,- Ft volt, mely 2016-ban 34 kedvezményezett ország részvételét biztosította.

Együttműködés a FAO-val

A FAO és Magyarország közötti Megállapodás alapján **a magyar kormányzat 2016-ban is biztosította a FAO Európai és Közép-ázsiai Regionális Hivatala, valamint a Közös Szolgáltató Központ működési feltételeit, anyagi és szakmai tekintetben egyaránt.** A FAO hivatalok – amellet, hogy az élelmezésbiztonság megvalósítása érdekében fejtik ki tevékenységüket – 2016-ban több mint 100 munkavállalónak és szakértőnek biztosítottak munkahelyet.

⁶ Ebben a fejezetben azon nemzetközi fejlesztési támogatásnak minősülő tevékenységek kerülnek megjelenítésre, melyek adatait állami partnerintézmények nyújtottak be a Külgazdasági és Külügyminisztérium részére. A feltüntetett projekttevékenységek az illetékes szerv részéről kerültek megvalósításra és koordinálásra.

Gazdasági Versenyhivatal Regionális Oktatási Központja

A Gazdasági Versenyhivatal Regionális Oktatási Központja éves programja keretében 2016-ban öt versenyjogi tematikájú szemináriumot szervezett elsődleges célcsoport országai versenyhatóságai részére, melyek közül három rendezvény Budapesten, egy az Oroszországi Föderációban, egy pedig Szerbiában került megrendezésre. Az öt szeminárium költségvetése 55.193.000,- Ft volt.

Magyar Tudományos Akadémia

Az MTA kétoldalú egyezményei keretében támogatja közös kutatási projektek mobilitási költségeit, illetve egyéni mobilitási támogatást nyújt kutatási célú utazásokhoz. A kétoldalú megállapodások keretében kiírt pályázatok folyamatosak. A támogatott projektek jellemzően 2-3 évesek. Az MTA 2016-ban 10 fejlődő országban nyújtott támogatást, összesen 17.066.602,- Ft összegben.

Honvédelmi Minisztérium

1.721.000,- Ft (5.500 EUR) költségvetési hozzájárulás átutalása történt meg 2016-ban a NATO Montenegro Trust Fund felé, amely keretében támogatják a háborúból fennmaradt lőszeres és robbanóanyagok megsemmisítését az országban.

Az MH Egészségügyi Központ által biztosított (szeptember 27-től - 2017. május 29-ig) ukrán sebesültek orvosi rehabilitációjának költsége 41.432.599,-Ft. volt.

Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

A Magyar Afrika Társaság és a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium erdőtelepítési projekt kivitelezését hajtotta végre Ugandában 2016-2017. között. A projekt célja az erdőtelepítéssel és fenntartásával biztosítani a légköri szén-dioxid tartós megkötését. A megvalósítás egyben hozzájárul Magyarország nemzetközi éghajlatvédelmi kötelezettségeinek teljesítéséhez is. A projekt teljes költségvetése 346.952.823,- Ft volt.

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala

Két alkalommal került lebonyolításra szakmai találkozót a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala és kínai partnerszervezetei, a Pekingi Szellemi Tulajdoni Hivatal, valamint a Kínai Szellemi Tulajdoni Hivatal között, működési mechanizmusokban való tapasztalatcsere és szakmai egyeztetések okán. A lebonyolítás összesen 469.347,- Ft értékben valósult meg.

Belügyminisztérium

A Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény webinar-os képzése

A PCC SEE 2016 első féléves elnökségét Moldova adta. A moldáv fél – egyrészt a BM NOK-on szervezett korábbi képzések kapcsán, másrészt a 2015-ös magyar féléves elnökség során szerzett kedvező tapasztalatokra építve – felkérte a magyar Belügyminisztériumot és a PCC SEE Titkárságát a moldáv elnökség képzési programjának a magyarországi megszervezésére. A képzés témája a kifejezetten a PCC SEE-s témájú webinar-ok kialakítására és működtetésére vonatkozó „Train the Trainer” típusú képzési program volt, amihez a magyar fél nemcsak logisztikai- szervezési támogatást nyújtott, de az NKE Rendészet-tudományi Karának oktatója

dolgozta ki a képzési program tematikáját és a PCC SEE –s előadókkal közösen moderálta is a képzést.

A képzésen tíz PCC SEE tagállamból, 16 rendvédelmi oktatási szakember vett részt, akik a kurzust mind szakmai, mind szervezési oldalról kiválóan értékelték.

A Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény (PCC SEE) okmányszakértői képzése

2016. szeptember 19-22. között a Dél-kelet Európai Rendőri Együttműködési Konvenció (PCC SEE) Titkársága intézményünkkel közösen szakmai képzést szervezett **“Workshop on Syrian and Iraqi Forged and Counterfeit Documents”** címmel.

A képzés célcsoportja a PCC SEE tagállamok (Ausztria, Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Magyarország, Macedónia, Moldova, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovénia) okmánybiztonsági területén több éves tapasztalattal rendelkező ún. második és harmadik vonalas rendvédelmi szakértői állománya volt. A hallgatók létszáma 22 fő volt. A szakmai fórum céljai közé tartozott, hogy a régiós szakemberek megosszák egymással a hamis és hamisított iraki és szíriai dokumentumokkal kapcsolatos tapasztalataikat, áttekintsék az okmánybiztonsági területen megfigyelhető trendeket és legjobb gyakorlatokat, továbbá megerősítsék a PCC SEE-n belüli okmányos területet érintő szakmai hálózatot.

A workshopot a brit, német, belga és svájci szakértők mellett, a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, Belügyminisztérium, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat valamint a Nemzeti Közsolgálati Egyetem előadóikkal támogatták, a képzés tematikáját az ORFK, NOK és az NKE szakemberei a Titkárság képviselőivel közösen dolgozták ki.

IPA Közös Nyomozócsoportok workshopja

Az Európai Bizottság által támogatott **„IPA Regional Programme 2013- International Cooperation in Criminal Justice: Prosecutors’ Network in the Western Balkans”** igazságügyi projektjének koszovói vezetője 2016 elején felkérte a BM Nemzetközi Oktatási Központot, hogy támogassuk a Közös Nyomozó Csoportokra (Joint Investigation Teams - JIT) vonatkozó képzési programjuk Koszovóban történő megvalósítását.

A képzés előkészítését a BM NOK koordinálta, amelynek megvalósítását a Legfőbb Ügyészség, illetve az Európai Rendőrákadémia szakértők delegálásával támogatta. A három napos workshopra 2016. szeptember 5-7 között került sor Prevalle településen.

A képzés célcsoportja a szervezett bűnözés, határvédelem, illetve a nemzetközi igazságügyi és rendvédelmi területén tevékenykedő 10-10 specializált és vezető beosztású koszovói ügyész, illetve rendvédelmi szakember volt.

Selyemút Migrációs Partnerség támogatása

A „Selyemút Migrációs Partnerség támogatása a Budapest folyamat keretében” című projekt 2014 februárjában, az isztambuli miniszteri nyilatkozat 2013. áprilisi elfogadását követően az Európai Unió kezdeményezésére kezdődött meg, a Selyemút országai - Afganisztán, Banglades, Irak, Irán és Pakisztán - migrációkezelési kapacitásainak erősítése céljából. A projektet az Európai Unió finanszírozta, emellett társfinanszírozó volt Magyarország (a projekt vezető államaként), Bulgária, Hollandia, Norvégia, Svédország, Svájc, Törökország és Nagy-Britannia. A projekt végrehajtását a folyamat titkársági feladatait ellátó ICMPD (Nemzetközi Központ a Migrációs Politikai Fejlesztésért) segítette. A projekt 2017. június 30-án ért véget, miután a Bizottság jóváhagyta a három hónapos plusz költséggel nem járó hosszabbítási

kérelmet. Teljes költségvetése 4,1 millió EUR, melyből 2,6 millió EUR az Európai Bizottság támogatása.

2016-ban a Budapest folyamat keretében folytatott tevékenységek fókuszában a nemzetközi védelem és integráció állt – e két prioritási területet célozta meg a Selyemút régió munkacsoport keretében megrendezett teheráni és belgrádi találkozó. Teheránban (2016. május 18-19.) a Budapest folyamat országaiban zajló migrációs és menekültügyi trendekkel összhangban, a nemzetközi védelem, valamint a menekültek jogainak tiszteletben tartása képezte a találkozó tárgyát. Belgrádban (2016. október 18-19.) a fő téma az integráció elősegítése, az idegengyűlölet, a rasszizmus és a diszkrimináció elleni küzdelem volt.

2016. december 15-én Antalyában került sor az éves vezető tisztségviselői találkozóra, ahol az ICMPD bemutatta a Budapest folyamat 2017-2021-es időszakra szóló együttműködési keretjavaslatát. A találkozó résztvevői megállapodtak abban, hogy minden évben egy tematikus fókusz kerül kijelölésre az együttműködés keretében (re-integráció és visszatérés 2017-ben), valamint Törökország bemutatta a 2018-ban tartandó miniszteri konferenciára irányuló kezdeményezését, továbbá hangsúlyozta, hogy a folyamat szerepet kell, hogy vállaljon a globális kompakt előkészítésében is.

Mezőgazdasági biotechnológia: együttműködés az IFAD-UNOSSC-vel

A 2015-ben megkezdett IFAD-UNOSSC által támogatott pilot-projekt 2016 szeptemberében folytatódott. A Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ, Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóintézet Állatbiotechnológia Főosztályának Alkalmazott Embriológiai és Össejt Kutató Csoportja nemzetközi kurzust tartott "Practical course on chicken primordial germ cell (cPGCs) long-term cultivation and characterisation" címmel Gödöllőn. A kurzusra Algériából, Kirgizisztánból, Szudánból, Tunéziából, Törökországból és Üzbegisztánból érkeztek kutatók.

4.2 Kötött segélyhitelezés

A kötött segélyhitelezési konstrukció lényege, hogy kedvezményes feltételekkel, állami támogatással és garanciavállalással nyújt hitelt bizonyos fejlődő országok részére. Ez az egyetlen nemzetközileg elfogadott, EU konform, állami exportösztönző eszköz, amely a kedvezményezett ország számára a piacinál alacsonyabb kamattal kínál visszafizetendő hitelt, ám annak felhasználását a hitelt nyújtó országtól vásárolt árukhoz vagy szolgáltatásokhoz köti. Általános feltételeit az OECD hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló megállapodása szabályozza. A Kormány 2012. november 7-én fogadta el *a kötött segélyhitel projektek felülvizsgálatának végrehajtásáról és Magyarország kötött segélyhitelezési koncepciójáról* szóló 1516/2012 (XI. 22.) Korm. határozatot, amely a kötött segélyhitelezés, mint exportösztönző eszköz hatékonyabb felhasználását tűzi célul Magyarország külgazdasági kapcsolataiban. A kormányhatározat a kötött segélyhitelezés jövőbeli célterületeiként Magyarország 2012-2020. évre szóló külgazdasági stratégiáját figyelembe véve a következő térségeket és országokat jelöli meg: Független Államok Közössége térsége, Ázsia dél- és távolkeleti térségei, valamint az afrikai térség jogosult országai és Koszovó.

A kötött segélyhitelezésben érintett, folyamatban lévő projekteket a 7.3. sz. mellékletben található táblázat tartalmazza.

5. Humanitárius segítségnyújtás

5.1 Magyarország humanitárius stratégiája

A NEFE Főosztály elkészítette 2017-2021-re vonatkozó Humanitárius Stratégiáját (Stratégia), amely várhatóan 2018-ban kerül elfogadásra. A Stratégia külön figyelmet fordít az új globális kihívásokra, és kifejezi a magyar humanitárius szerepvállalás céljait. Magában foglalja a fő feladatokat és eszközöket a kapacitásépítéssel, intézményfejlesztéssel és fejlesztésfinanszírozással kapcsolatban. A Stratégiáról a Főosztály a Külügyi és Külgazdasági Intézettel közösen széleskörű szakmai és társadalmi vitát szervezett 2016 április 12-én. A Stratégia előirányozza Magyarország humanitárius költségvetésének növelését. A humanitárius szakpolitika a NEFÉ-vel együttélésben (mivel mindkét szakpolitika az ODA része), de a humanitárius tevékenység sajátos alapelveire és a nemzetközi humanitárius jogra épülve, saját eszközrendszerrel fog a továbbiakban működni.

5.2 Bilaterális humanitárius segítségnyújtás

5.2.1 Afrika és Közel-Kelet

Gáza

A 2014 nyarán lezajlott gázai konfliktust követően megtartott kairói donorkonferencián hazánk vállalta a Magyar Püspöki Konferencia által felajánlott 10.000.000 Ft értékű gyógyszer szállítmány Gázába való eljuttatását. A szállításhoz a Külgazdasági és Külügyminisztérium 2.100.000 Ft-tal járult hozzá a humanitárius segélyezési keretből.

5.2.2 Latin-Amerika

Ecuador

2016. április 16-án a Richter skála szerint 7,8 fokozatú földrengés rázta meg Ecuadorot. A katasztrófa áldozatainak száma 676 volt, 16 600-an megsérültek, az ideiglenesen elszállásoltak száma 24 000 személy volt, 1125 épület omlott össze, 825-en súlyosan megsérültek és 281 iskola vált használhatatlanná. Különösen földrengés epicentrumához közeli városok (Pedernales, Portoviejo és Manta) infrastruktúrájában keletkeztek károk, de az ecuadori kormány az egész ország területére különleges készenléti állapotot hirdetett.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium 1.500.000 Ft pénzügyi gyorssegéllyel segítette az ecuadori katasztrófavédelmi munkákat. A katasztrófát követő, széles körű nemzetközi támogatással folyó mentési munkálatokba magyar egységek is bekapcsolódtak és a Karisz Nemzetközi Speciális Mentő Szövetség, a Miskolci Spider Mentőcsoport, a Budapesti Főnix Speciális Mentők, a Legott Katolikus Mentőcsoport, valamint a Szolnoki Életjel Mentőcsoport hat főből és három mentésre kiképzett kutyából álló csapata a romok között rekedt túlélők felkutatásában vettek részt.

5.2.3 Nyugat-Balkán és Kelet-Európa

Bosznia-Hercegovina és Szerbia

A 2014. évi szerbiai és bosznia-hercegovina, árvizek okozta károk rendbehozatalára a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet „*Szerbiai és boszniai árvíz sújtotta lakosság megsegítése*” című projektjét a Külgazdasági és Külügyminisztérium 2.000.000 Ft humanitárius segítségnyújtási hozzájárulással támogatta.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat „*A 2014. évi boszniai árvízkárosultak támogatása*” című projektje szintén a boszniai áradások okozta károk helyreállítási tevékenységhez járult hozzá. A projekt a Külgazdasági és Külügyminisztérium 2.000.000 Ft humanitárius segélyezési támogatásával valósult meg.

Macedónia

2016. augusztus 6-án rendkívül erős vihar csapott le Macedónia fővárosára és külvárosaira, ahol jelentős áradásokat is okozott. A természeti csapás következtében 22-en életüket veszítették, a sérültek száma 70 felett volt, és megközelítőleg ezer embert kellett evakuálni az életveszélyes és lakhatatlan körülmények miatt. A válságkezelés irányítására kormányzati bizottságot hívtak össze és az ország segítséget kért az Európai Uniótól.

A vihar másnapján a szkopjei magyar nagykövetség ezer liter ivóvízzel járult hozzá az ellátáshoz, és ezt követően a magyar kormányzat további jelentős segítséget nyújtott. Válaszul Macedónia európai uniós segélykérésére, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság csaknem 19.000.000 Ft értékben küldött Macedóniába a helyreállításhoz és a kitelepített lakosság elhelyezéséhez szükséges eszközöket, felszereléseket (800 db ásólapát, 1000 pár gumicsizma, 5000 db törölköző, 200 db takaró, 250 db hálósák, 250 db kempingágy, 1000 db pormaszok, 1400 pár védőkesztyű). A KKM augusztus 15-én indította útnak segélyszállítmányát a viharban komoly károkat szenvedett Gazi Baba szkopjei kerület lakossága részére. A szállítmány 1.500.000 Ft összértékű tartós élelmiszert és fertőtlenítőszer tartalmazott, és egyúttal helyszínre juttatta Budapest XX. Kerület Önkormányzatának 300.000 Ft értékű élelmiszer-adományát is. Augusztus 25-én Macedónia újabb szakértői segítséget kért az uniós mechanizmuson keresztül. A katasztrófát követő kárfelméréssel és megelőzésre vonatkozó javaslattétellel megbízott háromfős európai uniós szakértői csapatnak a magyar katasztrófavédelem egyik munkatársa is a tagja volt.

Ukrajna

A 2014. februári kijevei összecsapásokat követően a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet a helyszíni kórházak és egészségügyi ellátók részére orvosi segédeszközökből álló segélyszállítmányt juttatott el, továbbá a helyszínen részt vett a sebesültek ellátásában. A segítségnyújtás februártól novemberig tartott. A Külgazdasági és Külügyminisztérium 2.000.000 Ft-ot különített el humanitárius segítségnyújtási keretéből az „*Azonnali segítségnyújtás a kijevei összecsapás áldozatainak*” elnevezésű projekt végrehajtására, mely utófinanszírozással került lezárásra.

5.3 Humanitárius segítségnyújtási partnerségek

5.3.1 Együttműködés az Európai Unióban

A holland EU elnökség munkáját a COHAFA humanitárius tanácsi munkacsoportban a **Humanitárius Világcsúcsra** (World Humanitarian Summit, WHS, 2016. május 23-24.) való felkészülés határozta meg, és a Világcsúcs előtt a közös üzenetekről tanácsi következtetéseket fogadtak el a tagállamok. A **Szíriában elhúzódó válság** szintén az elnökségi program meghatározó pontja volt. A COHAFA vizsgálta a **humanitárius válaszadás összekapcsolásának lehetőségeit a hosszabb távú fejlesztéssel, illetve az elnökség figyelemmel kísérte a tagállamok felkészülését a 2016. február 4-i, londoni Szíria Donorkonferenciára.** Mind a holland, mind a szlovák elnökség komolyan foglalkozott olyan témákkal, mint a nők válságokban kitett helyzete és a nemek közti egyenlőség. A holland elnökség ideje alatt fogadták el azt a rendeletet, mely bevezette a **vészhelyzeti támogatás lehetőségét az EU területén.** A menekült- és migrációs válság elmélyülése óta több tagállam válaszolt az EUCPM-en (az EU Polgári Védelmi Mechanizmus) keresztül a magyar, szerb, horvát, macedón, szlovén és görög segítségkérésre, illetve az unió eszköztárában fellelhető más eszközöket (pl. Európai Szociális Alap) is bevetettek, de ezek együttesen sem voltak elegendők. Ezért februárban az EiT javaslatot kért az EU Bizottságtól az unión belüli segítségnyújtásra, és az EU Bizottság kidolgozta azt a rendelettervezetet, amely a **„vészhelyzeti támogatásnak”** (Emergency support) nevezett új eszközt létrehozta. A rendelet vészhelyzetek esetén lehetővé teszi, hogy az EU pénzügyi segítséget nyújtson humanitárius jellegű akciókra a tagországok területén belül. Humanitárius jellegű eszközről van szó, mert alkalmazza az EU nemzetközi humanitárius tapasztalatait, a tevékenység gyorsaságát, rugalmasságát, kereteit, eljárásait, illetve a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásban kialakult partnerségeit. A KÜT Fejlesztési formáció 2016. május 12-ei ülése **következtetéseket fogadott el a lakhelyüket fegyveres konfliktusok, illetve egyéb politikai-biztonsági okok miatt elhagyni kényszerülő menekültek, belső menekültek, és az őket befogadó partnerországbeli közösségek támogatásáról.** Az EU programjai hatékonyságának javítása érdekében a következtetések közelebbi együttműködést fektetnek le az uniós intézmények és a tagállamok között a rövid távú, életmentésre szolgáló humanitárius segélyek, és a hosszabb távú, gazdasági-társadalmi irányultságú fejlesztési támogatások összekapcsolása terén.

A COHAFA a szlovák elnökség feléve alatt is kiemelten foglalkozott a **WHS-sel, különösen az utókövetés** rendszerével, a **Humanitárius Konszenzus Végrehajtási Tervének** átdolgozásával, és **figyelemmel kísérte a humanitárius, különösen az elfelejtett válságokat.** A Humanitárius Konszenzus Végrehajtási Tervének felülvizsgálata végül nem fejeződött be, és a WHS utókövetésére sem az ENSZ, sem az EU tagállamai nem alakítottak ki kiszámítható mechanizmust vagy keretrendszert. A szlovák elnökség tematikus fókuszja **a női egyenjogúság, a nők elleni erőszak, az oktatás a válsághelyzetekben és a fejlesztési-humanitárius nexus** volt.

5.3.2 Együttműködések nemzetközi humanitárius szervezetekkel

Magyarország a következő humanitárius szervezetekbe fizetett kötelező tagsági és önkéntes hozzájárulást: Menekültügyi Főbiztosság (UNHCR), Emberi Jogi Főbiztosság (OHCHR), Humanitárius Ügyek Koordinációs Hivatala (OCHA), Vöröskereszt és Vörös Félhold Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IFRC), Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága (ICRC).

2016. május 23-24. között Isztambulban rendezték meg az első **Nemzetközi Humanitárius Csúcstalálkozót** (World Humanitarian Summit – WHS), amelyen mintegy 9000 fő vett részt 173 országból, köztük 55 állam- és kormányfő, a magánszektor mintegy 350, a civil társadalom és a nem kormányzati szervezetek több mint kétezer képviselője. Hazánkat Dr. Mikola István a Külgazdasági és Külügyminisztérium biztonságpolitikai és nemzetközi együttműködésért felelős államtitkára képviselte. A csúcstalálkozó a globális figyelem középpontjába állította a szükséges változások sorozatát, amelyek az előttünk álló terjedelmes kihívások kezeléséhez szükségesek. A résztvevők félreérthetetlenül világossá tették, hogy a humanitárius segítségnyújtás önmagában nem elég arra, hogy megfelelően kezelje vagy fenntarthatóan csökkentse a világ több mint 130 millió legsebezhetőbb emberének szükségleteit. Új, következetes megközelítésre van szükség, amely kezelni tudja az okok gyökerét, továbbá fokozott politikai együttműködésre van szükség a konfliktusok megelőzésére és megoldására, és össze kell hangolni a humanitárius, a fejlesztési és békeépítési erőfeszítéseket.

Magyarország a WHS-en a „Senkit nem hagyhatunk hátra – Elköteleződés a kényszerített lakhelyelhagyás kezelésére” című magas szintű kerekasztalon vett részt, és az ahhoz kapcsolódó, alábbi ENSZ által ajánlott vállaláshoz csatlakozott: elköteleződés egy új megközelítés mellett, amely nemcsak a lakhelyüket kényszer hatására elhagyók azonnali humanitárius szükségleteit célozza, hanem sérülékenységet csökkenti, és ellenálló képességüket növeli, egyúttal előmozdítja a menekültek és belső menekültek öfenntartó képességét és védelmét. Ezt az új megközelítést koherens nemzetközi, regionális és nemzeti erőfeszítések útján szükséges végrehajtani, mely a lakhelyelhagyás humanitárius és fejlesztési kihívásait egyaránt figyelembe veszi. Ebben a kontextusban politikai, szakpolitikai, jogi és pénzügyi lépések megtétele egyaránt szükséges. A fentiekén túlmenően hazánk a WHS kapcsán csatlakozott egy humanitárius jogi tárgyú, a humanitárius jog fenntartását, a polgári lakosság védelmét, a humanitárius hozzáférés biztosítását, és a humanitárius tevékenység védelmét és biztonságát erősítő közös nyilatkozathoz is, melyet az Amerikai Egyesült Államok kezdeményezett; illetve Magyarország a súlyos bűncselekmények kapcsán a BT határozottabb fellépését célzó Magatartási Kódexet a WHS keretében is megerősítette.

5.4 Humanitárius segítségnyújtás a migrációs válság kapcsán

A migrációval összefüggő feladatok ellátásához 2015-ben három karitatív szervezet – a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet és a Magyar Vöröskereszt – összesen közel 190 millió Ft összegű támogatásban részesült. Tekintettel arra, hogy a szeretetszolgálatok továbbra is jelentős feladatokat vállalnak a tömeges migrációval összefüggő feladatok ellátásában, a Kormány a Karitatív Tanács öt tagszervezetének munkáját 2016-ban is támogatta.

A szervezetek a támogatást a segítő programok megvalósítása mellett az ellátással összefüggésben szükségessé vált eszközbeszerzések, különös tekintettel gépjárművek, több személy ellátására alkalmas sátrak, orvosi ellátás biztosításához szükséges eszközök, berendezések, tartós élelmiszerek beszerzésére, továbbá támogatási programok végrehajtására fordították. Segítő munkájukat – az illetékes hatóságokkal folyamatosan egyeztetve – jelenleg is végzik, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal egyeztetve szükség szerinti helyszínen és módon, elsősorban a tranzitónákban, befogadó állomásokon. A segítségnyújtás során igényeknek megfelelően biztosítottak élelmiszersomagokat, higiénés termékeket, illetve ruhaneműt. Igény szerint elsősegély-, információ- és pszichoszociális segítségnyújtást, illetve keresőszolgálati tevékenységet végeztek, rendszeres gyermekfoglalkoztatásokat tartottak. Külföldi partnerszervezeteikkel együttműködve elsősorban Szerbiában segítettek az ott

tartózkodó menekültek ellátásában. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a feladatellátás segítése érdekében a szerb kormánnyal kötött együttműködési megállapodást, így mozgó orvosi rendelőjükkal egészségügyi ellátást, szűrővizsgálatokat végeztek, szükség szerint élelmiszer, ruha és egyéb adományokat biztosítottak a rászorulóknak Szerbiában - elsősorban a Vajdaság területén - is.

6. Kapcsolatok magyar NEFE végrehajtókkal

6.1 Civil kapcsolatok

Nemzetközi fejlesztési és humanitárius segítségnyújtásra irányuló pályázati felhívásokat 2016-ban nem írt ki a Külgazdasági és Külügyminisztérium.

Az Európai Bizottság Fejlesztési Főigazgatósága által fejlesztési oktatásra és tudatosságnövelésre (Development education and awareness raising; DEAR)⁷ kiírt pályázatok feltételei a 2013-as pályázat esetében olyan szigorúak voltak (pl. magas önrész arány, magas projekt érték küszöb, bevonandó tagállamok száma), hogy kisebb civil szervezetek egyáltalán nem, vagy csak nagyobb partnerekkel közös konzorciumban tudtak pályázni. 2014-ben nem került kiírásra DEAR pályázat, majd 2015-ben az európai civil platformokat tömörítő CONCORD szorgalmazta az újabb pályázat kiírását. A CONCORD egyúttal javasolta a pályázati feltételek könnyítését és differenciálását. Ezt a javaslatot az EU13-ak nemzetközi fejlesztési és humanitárius civil szervezeteket tömörítő ernyőszerkezetei (magyar részről a HAND Szövetség) a CONCORD fórumán napirendre tűzték, és az EU13-ak közül számos kormányzat, Magyarország részéről a KKM is támogatta. Az együttműködés és közös lobbieredményeképpen 2016 márciusában az Európai Bizottság már új, a kisebb civil szervezetek számára kedvezőbb feltételekkel hirdette meg a DEAR projektekre vonatkozó pályázati felhívását. Számos magyar civil szervezet sikeresen pályázott a Europe Aid által meghirdetett *Raising public awareness of development issues and promoting development education in the European Union* pályázatra. Az elnyert támogatás összege elérheti az 1 millió EUR-t, amelyet 3 éves időtartamú szemléletformáló projekteket hajthatnak végre.

6.2 Tudományos és oktatási intézmények

6.2.1 NEFE partnerségben a nemzetközi és a magyar kutató és oktató intézményekkel

Magyarország 2012. óta tagszervezete az elmaradott világ fejlesztésére koncentráló nemzetközi fejlődés- és fejlesztéstudományokkal foglalkozó nemzetközi kutatói hálózatnak, az Új-Delhi székhelyű **Global Development Network**-nek, mely új kutatási eredményeket bemutató éves

⁷ A fejlesztési oktatásra és tudatosságnövelésre irányuló programok az Európai Bizottság által finanszírozott, és a civil szervezetek vagy helyi önkormányzatok által végrehajthatóként pályázható projektek lényeges hányadát teszik ki. Bár ennek a hazai pályázók esélyei szempontjából nagy jelentősége van, volumenüket tekintve nem ezek a legnagyobb értékű uniós fejlesztési programok. Az Európai Bizottság Fejlesztési Főigazgatósága (DG DevCo) évi kb. 31 millió eurós költségvetéssel dolgozik a DEAR támogatása terén.

konferenciáinak megrendezésével kitűnik a nemzetközi kutatóintézetek és hálózatok sorából. (2012-ben Budapesten rendezte meg a Fejlesztés és Urbanizáció témájú nagyszabású konferenciát.) Az éves Konferenciára szóló meghívások a GDN honlapján érhetőek el (www.gdn.int), melyre minden évben felhívjuk a tudományos, oktatási intézmények és civil szervezetek figyelmét. A fiatal kutatók részvételét a szervezet anyagilag is támogatja.

A KKM NEFEFO 2016-ban is arra törekedett, hogy a **Magyar Tudományos Akadémia** különböző szakterületei, különösen a fenntartható fejlődéssel, a klímahatásokkal az egészségügyi és agrártudományokkal foglalkozó szakterületeken együttműködést segítsen elő az ODA jogosult országok tudományos és oktatási szakembereivel. A fejlesztésben kulcsfontosságú az elmaradott országok tudományos ismeretek terén történő felzárkóztatása, oktatása. 2016. októberében az **MTA Nemzetközi és Fejlődéstanulmányok Tudományos Bizottsága** fogadta a Magyarországra érkező, a DAC tagságunk felvételét megelőző vizsgálatra érkező delegációt és tájékoztatta a küldöttséget a KKM NEFEFO és az akadémiai körök közötti együttműködésekről.

A tájékoztatás kitért a közös kutatásokra és arra, hogy a NEFEFO munkatársai és szakértői is részt vállalnak tudományos területeken is a szakpolitika aktuális problémáinak bemutatásában. A Főosztály 2016-ban is számos tudományos igényű rendezvényre delegált résztvevőt, előadót.

A hazai intézmények közül Főosztálynak a **KKI** a hosszú távú együttműködő partnere. Ez a NEFE Stratégia megvalósítása során folyamatosan érzékelhető eredményeket hozott pl. a szakmai koncepciók kidolgozása terén. (ld. a Fejlesztéspolitika Innovatív finanszírozása). A KKI adott otthont a szakmai előadásoknak, vitafórumoknak, szakoktatási rendezvényeknek, továbbá kiállításokat, konferenciákat rendeztek közösen, szakpolitikai témájú előadások megtartását külföldi meghívottakkal, közös kiadványok készültek stb.)

6.2.2 Oktatási együttműködési területek

2014-16 között érzékelhetően megnőtt az érdeklődés a **hazai felső- és középfokú oktatási intézményekben** a nemzetközi fejlesztés és humanitárius tevékenység és azzal összefüggő témák iránt és ez az érdeklődés folyamatos.

Budapesti és vidéki egyetemeken és főiskolákon egyre több diák választja dolgozata témájaként a két szakpolitikát, vagy a nemzetközi fejlesztés különböző összefüggéseit. Emiatt a NEFEFO egyre több kéréssel, kérdéssel szembesül, mint a szakpolitikákat működtető KKM főosztály pl. előadások tartása, dolgozatok bírálata, projektdöntésekben részvétel, stb. A NEFEFO vezetők és munkatársak is folyamatosan tartanak, kérés esetén közép- és felsőfokú oktatási intézményekben, gazdasági kamarákban, felnőttoktatási intézményekben előadást, tájékoztatást. A gazdasági életben és a közszolgálatban dolgozók körében megnőtt érdeklődésre tekintettel a szakpolitikai főosztály a KKI-vel közösen célzott NEFE tananyag kidolgozását kezdeményezte, amely elkészült.

7. Mellékletek

7.1 sz. melléklet: Magyarország hivatalos fejlesztési támogatásának (ODA) megoszlása 2016-ban, a 2017. decemberi adatok szerint⁸

ODA 2016		
	millió USD	%
BILAT - TOTAL	54,78	27,51 %
<i>Bilat. KKM</i>	8,64	19,68 %
MULTILAT - TOTAL	144,33	72,48 %
<i>Multilat. KKM</i>	60,39	41,84 %
BILAT+MULTILAT TOTAL	199,12	100,0%
GNI	119 914,19	
ODA/GNI		0,17%

⁸ Az ODA statisztika elkészítéséhez az adatok minden társtárcától, önkormányzattól és államigazgatási szervtől forintban kerülnek bekérésre, majd az OECD DAC által megadott hivatalos árfolyamon kerülnek átszámításra dollárra. A 2016. évi hivatalos HUF/USD árfolyam 281,523 volt.

7.2. sz. melléklet: 2016-ban ODA-ként elszámolható multilaterális kifizetések aggregált formában és bilaterális kifizetések országok szerinti bontásban, a 2017. decemberi adatok szerint

ÖSSZES ODA 2016 (millió USD)	199,12
I. MULTILATERÁLIS ODA összesen	144,33
1. ENSZ szervezetek	6,54
2. Európai Unió	114,73
3. Nemzetközi Fejlesztési Társulás (IDA)	2,51
4. Egyéb Világbanki csoporttag	10,45
5. Regionális befektetési bankok	0,11
6. Montreáli Jegyzőkönyv	0,54
7. Egyéb intézmények	9,46
II. BILATERÁLIS ODA összesen	54,78
A. Európa, összesen	16,91
Albánia	0,03
Belarusz	0,08
Bosznia and Hercegovina	0,31
Macedónia	0,21
Koszovó	0,08
Moldova	0,15
Montenegró	0,22
Szerbia	2,07
Törökország	11,81
Ukrajna	1,93
Európa, regionális	0,01
B. Afrika, összesen	6,27
<i>1. Észak-Afrika, összesen</i>	<i>2,34</i>
Algéria	0,89
Egyiptom	0,18
Líbia	0,02
Marokkó	0,31
Tunézia	0,95
<i>2. Szubszahara, összesen</i>	<i>2,82</i>
Angola	0,14
Benin	0,000845
Burkina Faso	0,004908
Burundi	0,000845
Kamerun	0,05
Csád	0,004201
Comore-szigetek	0,002113
Kongó	0,002958
Kongói Demokratikus Köztársaság	0,00169
Eritrea	0,00169

Etiópia	0,09
Gabon	0,002113
Gambia	0,02
Ghána	0,22
Guinea	0,01
Kenya	0,15
Madagaszkár	0,004339
Malawi	0,000422
Mali	0,000422
Mauritánia	0,000552
Mozambik	0,000422
Namíbia	0,09
Niger	0,000845
Nigéria	1,19
Ruanda	0,002958
Szenegál	0,002958
Seychelles-szigetek	0,002536
Sierra Leone	0,000422
Szomália	0,01
Dél-afrikai Köztársaság	0,01
Szudán	0,04
Szváziföld	0,000552
Tanzánia	0,03
Togo	0,000422
Uganda	0,72
Zambia	0,002113
Zimbabwe	0,01
Afrika, regionális	1,12
C. Amerika, összesen	
<i>1. Észak- és Közép-Amerika, összesen</i>	0,12
Antigua and Barbuda	0,000422
Costa Rica	0,000422
Kuba	0,000422
El Salvador	0,000845
Guatemala	0,00169
Haiti	0,000422
Honduras	0,000845
Jamaica	0,000422
Mexikó	0,12
Nicaragua	0,000422
Panama	0,000845
Saint Vincent és Grenadines	0,000422
<i>2. Dél-Amerika, összesen</i>	0,78
Argentína	0,02
Bolívia	0,000845
Brazília	0,02

Chile	0,00169
Kolumbia	0,14
Ecuador	0,58
Paraguay	0,000422
Peru	0,002113
Uruguay	0,000845
Venezuela	0,01
D. Ázsia, összesen	19,54
<i>1. Közel-Kelet, összesen</i>	<i>4,82</i>
Irán	0,65
Irak	0,63
Jordánia	2,39
Libanon	0,15
Szíria	0,26
West Bank and Gaza Strip	0,49
Jemen	0,24
<i>2. Közép- és Dél-Ázsia, összesen</i>	<i>5,85</i>
Afganisztán	0,23
Örményország	0,02
Azerbajdzsán	0,99
Banglades	0,01
Grúzia	0,49
India	1,07
Kazahsztán	0,61
Kirgizisztán	0,04
Maldív-szigetek	0,000422
Mianmar	0,03
Nepál	0,01
Pakisztán	0,28
Srí Lanka	2,06
Tádzsikisztán	0,01
Türkmenisztán	0,001268
Üzbegisztán	0,01
<i>3. Távol-Kelet, összesen</i>	<i>8,87</i>
Kambodzsa	0,19
Kína	2,44
Indonézia	0,41
Laosz	3,10
Malajzia	0,01
Mongólia	0,91
Fülöp-szigetek	0,06
Thaiföld	0,01
Vietnam	1,76
E. Nem meghatározott	11,16

7.3. sz. melléklet: Kötött segélyhitel projektek státusza

Kötött segélyhitel projektek státusza					
ORSZÁG	PROJEKT NEVE	ODA RÁFORDÍTÁS 2016-ban (millió Ft)	JOGSZABÁLY	STÁTUSZ	MEGJEGYZÉS
Montenegró	oktatási intézmények	54,3	261/2005. (XII.14.) Korm. rendelet	Megvalósult	Hiteltörlesztés folyamatban
Bosznia- Hercegovina	vízisztító	7,7	94/2010. (III.31.) Korm. rendelet	Megvalósult	Hiteltörlesztés folyamatban
Laosz	mezőgazdasági minifarmok rekonstrukciója	107	115/2009. (VI.3.) Korm. rendelet	Megvalósult	A hiteltörlesztés türelmi idő alatt áll
Laosz	átfogó élelmiszerbiztonsági lánc kiépítése	707,1	24/2016. (II.25.) Korm. rendelet	A megállapodás 2016. április 8-án hatályba lépett. Kivitelezés folyamatban.	A hitel folyósítás alatt áll

Vietnám	Quang Binh-i víztisztító	74,6	148/2009. (VII.22.) Korm. rendelet	Megvalósult	A hiteltörlesztés türelmi idő alatt áll
	Hai Phong-i népesség-nyilvántartási rendszer	82,2		Megvalósult	A hiteltörlesztés türelmi idő alatt áll.
Srí Lanka	Kalatuwawa víztisztító	272	77/2011. (V.6.) Korm. rendelet	Megvalósult	A hiteltörlesztés türelmi idő alatt áll.
	Labugama víztisztító	307			A hiteltörlesztés türelmi idő alatt áll.
Indonézia	kisméretű víztisztítók	100	54/2014. (III.3.) Korm. rendelet	A megállapodás 2014. május 25-én lépett hatályba. Kivitelezés folyamatban.	A hitel folyósítás alatt áll